

Lokalitetsnr:	0113	Eierforhold:	Rolf Dramstad
Lokalitetsnavn:	Fjøs	Krets:	Tenor
Objekt:	Velvbru	Areal:	ca. 2,2 daa
Gnr./bnr.:	89/5	ØK:	CS 037-5-2

Objekt/områdebeskrivelse:

Brua ligger øst for riksvei 105. Denne brua knytter kjerreveien mellom gårdene Fjøs og Ås sammen. Moensbekken renner under brua. Langs bekken vokser oreskogen tett. En liten dam er demmet opp nord for brua. Bekken renner videre i en ravinedal sørover til Lekum.

Nordøst for kjerrevegen som fører ned til velvbrua fra hovedveien ligger gamle beiteområder. Nordvest for veien er ravinesiden tilplanta med gran.

Nåværende og tidligere bruk:

Brua var tidligere et sentralt punkt på en viktig ferdselsveg mellom bygdene. Vegene er i dag sporadisk i bruk. Det omtalte beiteområdet har i tidligere år vært benyttet til hestebeite. I 1989 ble området ikke benyttet til beite.

Tilstand/objektstandard:

God. Brua er delvis restaurert med sement i øvre del. Dette har ødelagt litt av det visuelle preget ved brua, men tegn etter velvbru er tydelige.

Nytteverdi:

Kulturhistorie om hvordan man bygde sterke bruer før i tiden da man bare hadde natursten og ingen andre forsterkende tekniske hjelpemidler.

Andre merknader:

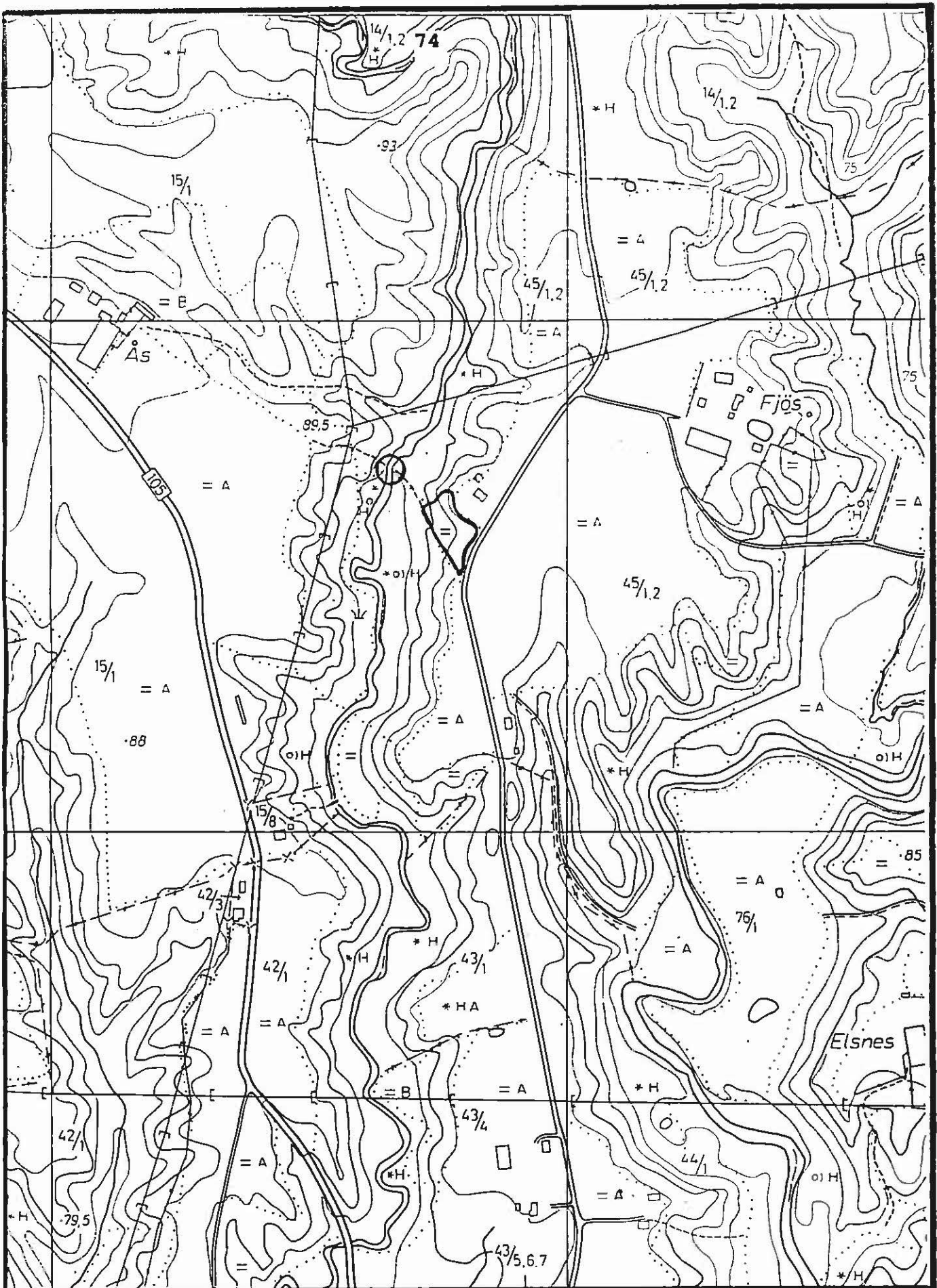
Grunneierne er interresert i å beholde bruas karakter. En aktuell tursti.

Bedømming:

Inngrep er mulig, men hensyn bør tas. Linjedragene i forbindelse med brua, veien og elven bør beholdes i alle tilfeller. Lokaliteten er vurdert til middels verdi, gruppe I.

Skjøtsel:

Restaurere velvbrua i opprinnelig stand og holde veien fri for gjengroingskratt.

LOK.NR.: 0113

MÅLESTOKK: 1:5000

LOK.NAVN.: FJØS

EKVIDISTANSE: 5 M

KRETS: TENOR

AREAL: CA. 2,2 DAA

KIRKEFJERDINGEN KRETS

Fig. 21. Eidsbergdomen er et praktverk i kommunen

Lokalitetsnr:	0201	Eierforhold:	K.J. Herland
Lokalitetsnavn:	Torkelsrud	Krets:	Kirkefjerdingen
Objekt/område:	turområde, beite	Areal:	
Gnr./Bnr.:	30/1	ØK:	CS 037-5-3 CS 036-5-1

Område/objektbeskrivelse:

Torkelsrud gård ligger 3 km SØ for Askim sentrum og ca. 2 km NV for Eidsberg kirke. Gården er delvis omkranset av dyrka mark. Nord for gården ligger Mona Sand og Singel A/S (pukkverk). Vegen til pukkverket passerer en stor kunstig dam. Dammen ligger nordvest for gården på begge sider av vegen.

I grensesonen til Askim og på østsiden av gårdsvegen ligger beiter hvor løvtrær og bartrær vokser spredt. En monumental eik vokser på det vestlige beitet.

Området rundt Torkelsrudåsen er småkupert. Granskog dominerer, men lauvtrær forekommer innimellom. Skogen rundt Torkelsrudåsen benyttes som turområde for lokalbefolkningen i Eidsberg og Askim kommune. Området rommer en del stier/løyper såvel sommer som vinter. Torkelsrudåsen er et svært godt utsiktspunkt i kommunen.

Sørvest for Torkelsrudåsen ligger det to kvartsgruver. 500 meter sør for toppen ligger det en gammel gravhaug.

Nåværende og tidligere bruk:

Kvartsgruver sør for Torkelsrudåsen viser at det har vært uttak av kvarts i området. I dag er disse gruvene fylt med vann. Området for øvrig benyttes til turområde.

Beitet blir i dag benyttet til hestebeite.

Tilstand/objektstandard:

Tilstanden på turområdet rundt Torkelsrudåsen er god. De vestlige delene av åsen som grenser mot pukkverket er truet av driften (Mona Sand og Singel A/S).

Tilstanden på beiteområdet er bra.

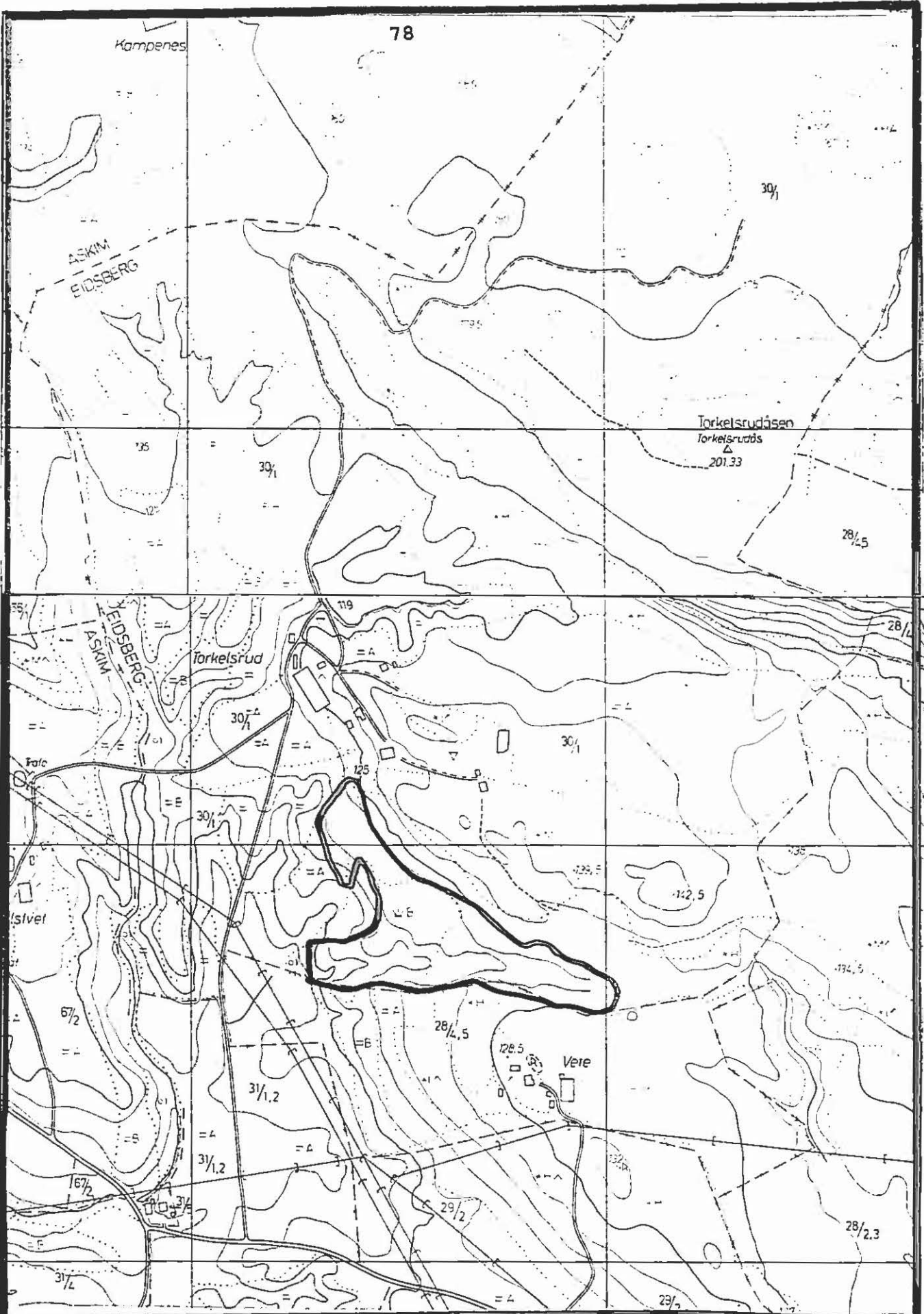
Nytteverdi:

Kulturlandskap, beiteområde, undervisningsøyemed og nærrekreasjonsområde.

Andre merknader:

Området er med i naturvernregistreringene i Østfold fra 1976. Nærmere omtale foreligger i rapporten.

Selve gårdsbygningen er i ferd med å restaureres.

LOK.NR.: 0201

LOK.NAVN.: TORKELSRUD

KRETS: KIRKEFJERDINGEN

MALESTOKK:

Bedømming:

Inneholder flere verdier bl.a. gravhauger, feltspatgruver, godt friluftsområde med utsiktspunkt, aktivt beiteområde, landskap, botanikk, og zoologi. Lokaliteten er klassifisert til arealer av svært høy kvalitet. Lokaliteten er klassifisert til arealer av middels verdi, gruppe II. Områdene rundt Torkelsrudåsen er vurdert til arealer av svært høy kvalitet, gruppe I.

Skjøtsel:

Det bør ikke foretas ytterligere inngrep i området som kan redusere lokalitetens verdi.

Forsatt beite. Rydding av eventuell krattvegetasjon.

Fig. 22. Rett utfor gården Lindhol ligger Valdesholm, med rester etter en borg fra Håkon Håkonsons tid (hentet fra Bygdene rundt på ti tusen år).

Fig. 23. Beitehage ved Rud. Dyr på beite er et sjeldent kulturlandskapselement i kommunen.

Lokalitetsnr:	0202	Eierforhold:	Aage Lilleng
Lokalitetsnavn:	Linddal	Krets:	Kirkefjordingen
Område:	sommersted	Areal:	
Gnr./Bnr.:	32/5	ØK:	CS 036-5-1

Område/objektbeskrivelse:

Linddal ligger ca. 6 km øst for Eidsberg kirke. Plassen ligger langs vegen til Lindhol gård. Sommerstedet er omkranset av dyrka mark på alle kanter.

Selve tunet består av gressplen. Opp til låven går det en steinbru. I kanten til skogen ligger det en liten dam/brønn. Brønnen på nordsiden er grodd igjen.

Fra tunet går det en turveg sørøstover innover i skogen til en liten dam. Dammen er kunstig utvidet.

Nåværende og tidligere bruk:

Tidligere har plassen sannsynligvis vært en gammel husmannsplass til Lindhol.

I dag blir stedet benyttet til sommersted. Dammen i skogen fungerer som badedam.

Tilstand/objektstandard:

God.

Nytteverdi:

Kulturhistorie, kulturlandskap og rekreasjonsområde.

Andre merknader:

Sørvest for Linddal vokser det et rikt parti med einer. Einerne vokser kraftledningene, da lystilgangen er større i og med at vegetasjonen under slike ledninger aktivt blir holdt nede.

Bedømming:

Området har størst verdi visuelt og historisk. Lokaliteten er vurdert til gruppe III.

Lokalitetsnr: 0203	Eierforhold: Audun Vonen
Lokalitetsnavn: Lindhol	Krets: Kirkefjerdingen
Område: hagemark	Areal: ca. 33,8 daa
Gnr./Bnr.: 32/1,2,8	ØK: CS 036-5-1,2

Område/objektbeskrivelse:

Lindhol ligger ca. 6 km vest for Eidsberg kirke. Gården ligger i et småkupert landskap, med runde myke landskapsformer innimellom. Området har vært utsatt for en del planering (nevnte runde landskapsformer). Selve gården er omkranset av dyrka mark i alle retninger, bortsett fra et lite parti vestover ned mot Glomma. Dette partiet er dominert av blandingsskog. Langs andre deler av dalsidene ned til Glomma vokser en del blandingsskog med plantet granfelt i øverste del. Ved hogst vil det nederste feltet mot elva bli beholdt av hensyn til erosjonsproblemerne (PERS.MED. VONEN).

På en odde ute i Glomma er det et aktivt beiteområde. Fra dette beite til gården er marka dyrka. I nordkanten av beiteområdet vokser det en enslig, relativt stor eik. Beiteområdet går helt ned til vannbredden. Det ligger en liten evje ved odden som er med i beiteområdet. Innerst i evjen er dalsidene plantet til med gran. Beiteområdene på odden og i evjen er relativt åpne. Enkelte grantrær og løvtrær står spredt og i grupper på lokaliteten.

Lindhol har et nyere beite midt på jordet i nordkanten av gårdsvegen. På beitet ligger det en kunstig dam. Vegetasjonen er sterkt nedbeitet.

Ved gårdsplassen vokser det flere store løvtrær. Vest for hovedbygningen og sør for kårbygningen vokser det en lauvtrelund av blant annet bjørk. Sør (bak) hovedbygningen ligger det et gammelt vannbasseng som delvis er fylt igjen.

Valdisholm midt i Glomma tilhører Lindholgården. Holmen er bevokst med blandingsskog med fjell i dagen. På holmen finnes det flere gravhauger.

Nåværende og tidligere bruk:

Hagemarken ved Glomma er et tidligere beite, som benyttes i dag av sau og hest.

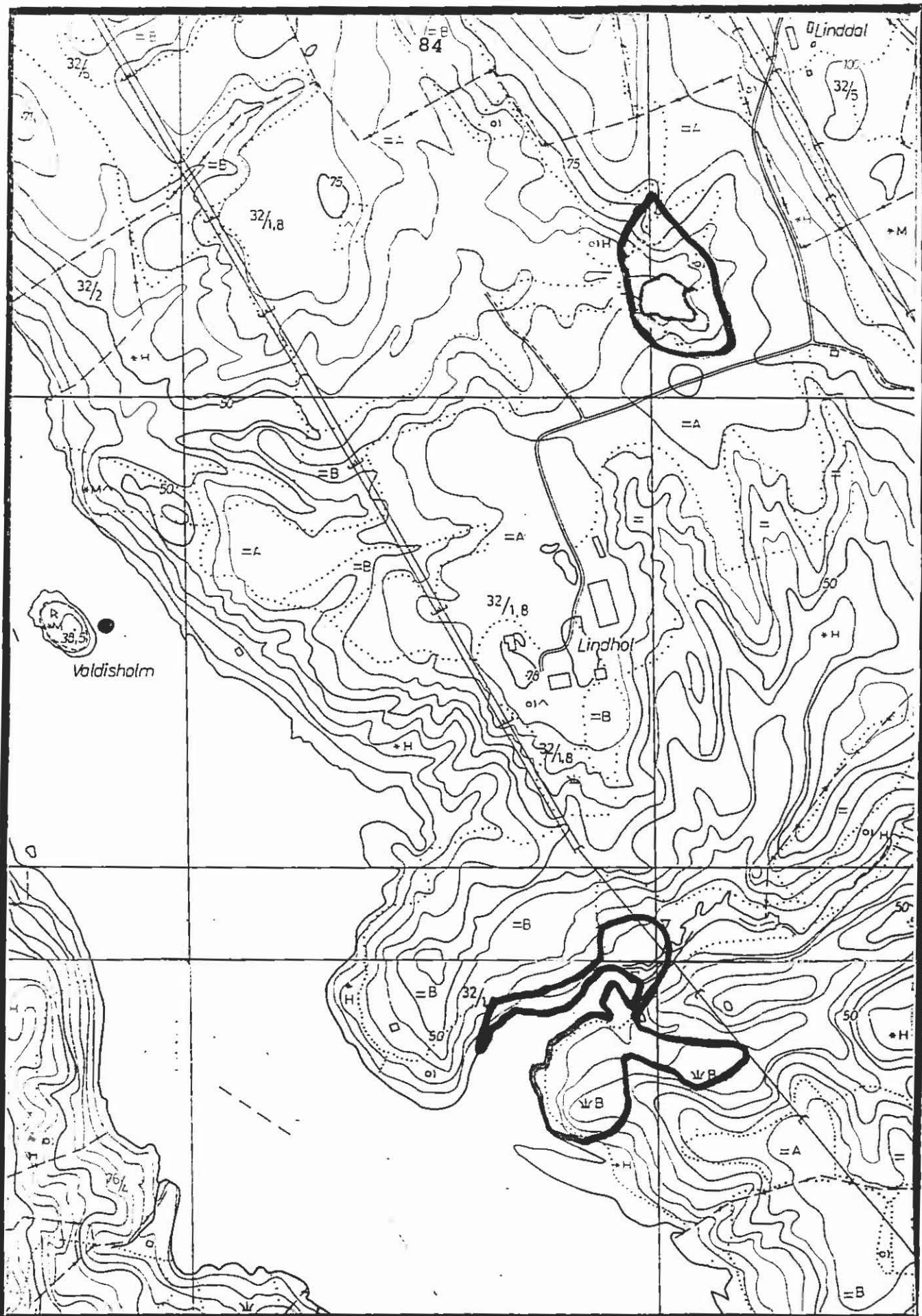
Valdisholm har delvis vært benyttet til friluftsliv og er foreslått vernet (FYLKESMANNEN 1976).

Tilstand/objektstandard:

God.

Nytteverdi:

Hestebeitet er et variende innslag i relativt ensformig

LOK.NR.: 0203

MALESTOKK:

LOK.NAVN.: LINDHOL

0 500

KRETS: KIRKEFJERDINGEN

AREAL:

CA. 33,8 DAA

område. Sauebeitet har kulturlandskapsmessig verdi. Beitet fører også til mindre erosjon.

De skogkledde dalsidene til Glomma er viktige leveområder for plante- og dyreliv. Streiftedyr av Hjort og elg forekommer ofte i områdene, spesielt vinterstid. Bestanden trekker da nedover fra Rud p.g.a. mikroklimatiske forhold.

Andre merknader:

Sauebeitet er gjødsla litt med kunstgjødsel.

Bedømming:

Hagemarken ved Glomma er et tidligere beite, som fremdeles er i bruk bl.a. til sau og hest. Området har kulturlandskapsmessige verdier. Vegetasjonen bør undersøkes nærmere med hensyn på mulige vegetasjonssamfunn til naturlig hevda beitemark.

Valdisholm er behandlet i naturvernregistreringen over Østfold fylke, 1976. Verneinteressene er botanikk, landskapet og fornminne.

Hestebeitet er et variende innslag i et relativt ensformig område og får bevaringsverdi etter det.

Lokaliteten er klassifisert til arealer av svært høy kvalitet, gruppe I.

Skjøtsel:

Fortsatt beite langs Glomma. Beitearealene bør ikke utsettes for kunstgjødsel.

Lokalitetsnr:	0204	Eierforhold:	T. Langeland
Lokalitetsnavn:	Rud vestre	Krets:	Kirkefjerdingen
Objekt/område:	Beite eik dam	Areal:	ca. 36 daa
Gnr./Brnr.:	26/1,	ØK:	CS 36-5-1.

Objekt/områdebeskrivelse:

Rud gård ligger like øst for Rudkrysset. Lokaliteten består av flere interessante partier.

Et felt ligger sør for Rud gård. Beitehagen er preget av knauser og enkeltstående einer. Kollen øst for beitemarkene avgrensner området. I nord, vest og sør er markene avgrenset av henholdsvis veien og dyrka mark.

Det andre feltet ligger vest for Rudkrysset. Landskapet er kupert med en bekk rennende i bunnen. På området står en monumental eik. Flere beitestier er karakteristisk for området. Et parti med løvskog dominerer i nordskrånningen ned til bekken. Ut fra vegetasjonen å dømme har området vært utsatt for kunstgjødsel. Nord for vegen ligger et lite småbruk med dyrka mark mot vegen. I bakkant av området dominerer tilplanta granskog. (Området er forpaktet bort av Anders Kr. Riseng, Vete gård).

En dam på et par mål ligger sør for Rud gård og tilhørende åkerarealer. Hovedhensikten med dammen er vanningsanlegg i jordbruket. Dammen er i sør, vest og øst avgrenset av skog. I nord av nevnte dyrka arealer. Fra åkeren går det en veg gjennom skogen til dammen. Langs vegen som ligger i sørenden av dammen er det plantet små eiketrær. I samme område er det en rasteplass med bord og stoler, samt en brygge i vannkanten.

Nord for gården, på et lite høydedrag ligger flere gravhauger. På og rundt gravhaugene vokser blandingsskog.

Nåværende og tidligere bruk:

Allsidig beite.

Tilstand/objektstandard:

God. Beitehagene med einer utmerker seg positivt. Nevnte kulturmarkstyper er en sjeldenhet i Østfold's natur.

Nytteverdi:

Beiteområdene har nytteverdi som fungerende beitearealer, kulturlandskap og kulturhistorie. Dammen som rekreasjonsområde og vanningsanlegg.

Andre merknader:

Dammen er kunstig, men er et potensielt rekreasjonsområde.

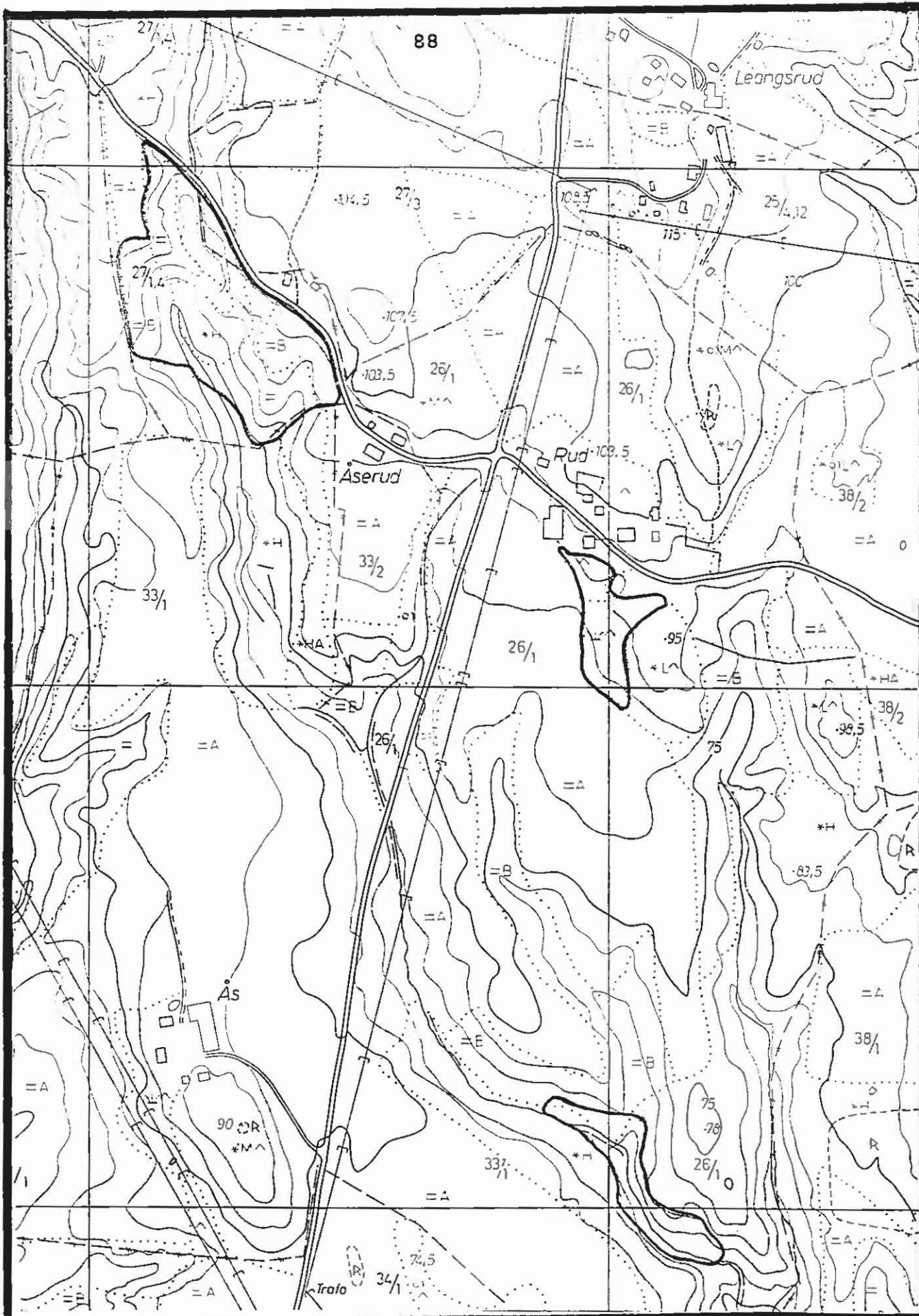
Beitemarkene med einer er svakt gjødsla med kunstgjødsl. Mulighetene for vegetasjonstyper av naturlige hevda beitemarker er til stede.

Bedømming:

Beitehagene med einer er viktige og sjeldne naturtyper på kommunal- og fylkesplan. Lokaliteten er vurdert til arealer av svært høy kvalitet, gruppe I.

Skjøtsel:

Fortsatt beite. Beitemarkene bør ikke utsettes for N-gjødsling. Rydding av krattvegetasjon. Unngå N-jødsling på hagemarken med einer.

LOK.NR.: 0204

MALESTOKK: 1:5000

LOK.NAVN.: RUD VESTRE

EKVIDISTANSE: 5 M

KRETS: KIRKEFJERDINGEN

AREAL: 36 DAA

Lokalitetsnr: 0205 Eierforhold: Lange og Haugen
 Lokalitetsnavn: Høie, Høie V Krets: Kirkefjerdings
 Område: beiteomr. dam Areal: ca.22,5 daa
 Gnr./Bnr.: 34/1, 35/1 ØK: CS 036-5-3,4

Område/objektbeskrivelse:

Høiegårdene ligger ca. 10 km sørvest for Mysen sentrum og ca. 600 m nord for Lekumevja. Gårdene er omkranset av dyrka mark på alle kanter.

Høie vestre ligger lengst sør, nærmest Glomma. På Høie vestre ligger et småkupert parti med områder i bakkant av gården, dvs. øst for hovedbygningen. Fjell i dagen forekommer flere steder. Busk- og trevegetasjon vokser spredt, mens vegetasjonen for øvrig er godt utviklet. I sørenden av det nevnte arealet vokser en del lauvskog på vestsiden av gårdsvegen.

Området på Høie vestre fortsetter videre til Høie. I østdelen av beiteområdet vokser et parti som er dominert av einer. Vest for dette einerpartiet strekker en tarm av dyrka mark seg fra gårdsplassen og sørover med endepunkt ved en liten dam. Like øst for gårdsvegen ligger en litt større dam. Dammen grenser i nord mot gressplen mot tunet. I sør og vest er dammen avgrenset av henholdsvis arealer med knauser mot Høie vestre og gårdsvegen. Nord for den nordligste Høiegården ligger flere gravhauger.

Vest for Høie V langs Glomma ligger gamle beitearealer. Arealene heller nedover mot Glomma i vestlig retning.

Nåværende og tidligere bruk:

Dammen fungerer sannsynligvis som branndam og som et lite nærrekreasjonsområde. Fisk ble observert i dammen. Beiteområdet ved Glomma er i bruk.

Tilstand/objektstandard:

Relativt god.

Nytteverdi:

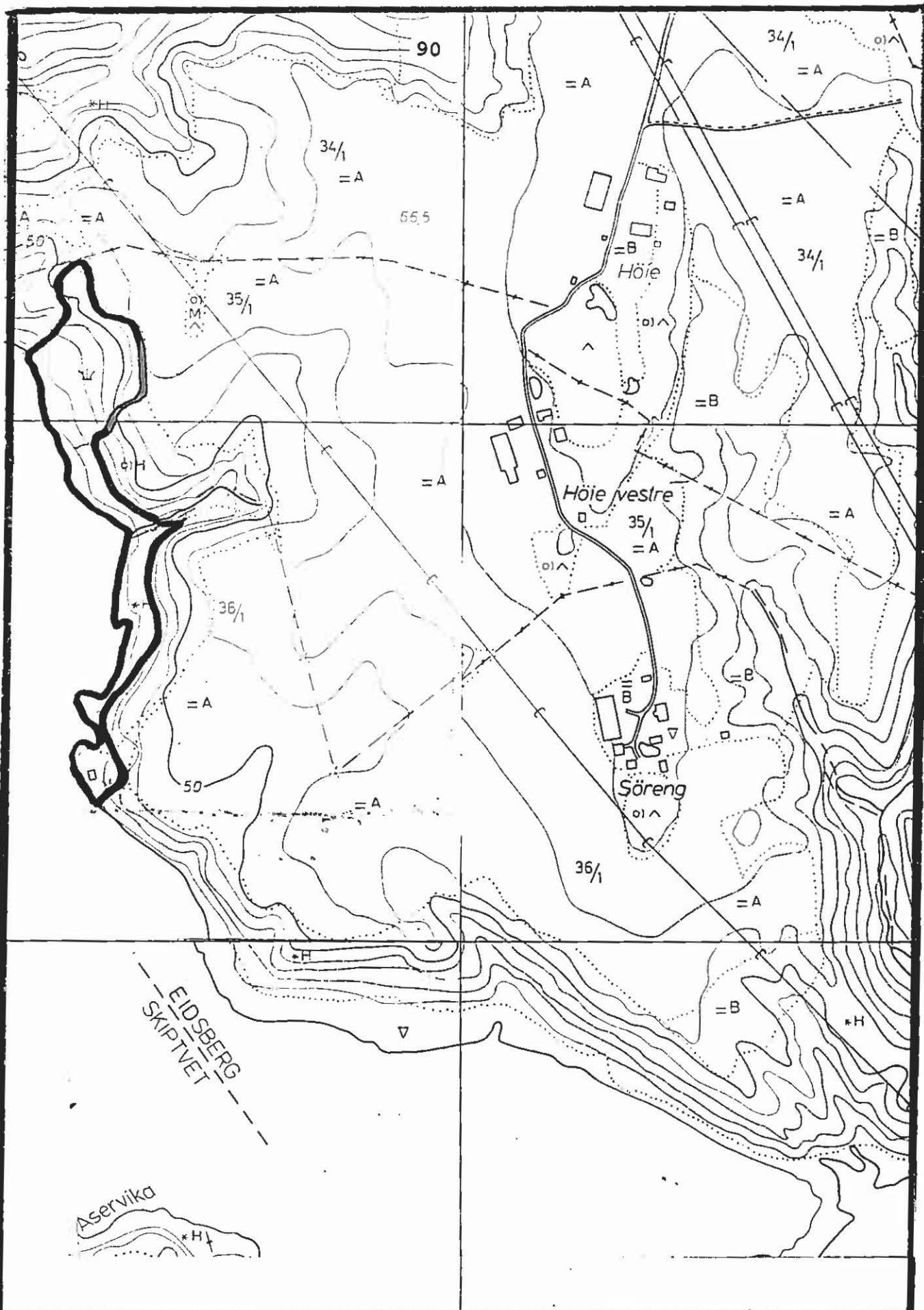
Kulturlandskap, kulturlandskapselementer, biotoper for planter og dyr. Aktuell i undervisningsøyemed.

Bedømming:

Gruppe I. Helheten i området er bra. Lokaliteten er småkupert og rommer flere landskapselementer, gårdsdammer, ruiner etter gamle bygninger, små utløer ol. Beitearealer langs Glomma er sjeldne elementer i kulturlandskapet og forhøyer områdetets verdi.

Skjøtsel:

Fortsatt beite. Rydding av krattvegetasjon der det er på innmarsj. Dammene bør opprettholdelse.

LOK.NR.: 0205

MÅLESTOKK: 1:5000

LOK.NAVN.: HØIE GÅRD

EKVIDISTANSE: 5 M

KRETS: KIRKEFJERDINGEN

AREAL: 22,5 DAA

Lokalitetsnr:	0206	Eierforhold:	B. Kolberg,
Lokalitetsnavn:	Birkeland	Krets:	Kirkefjerdingsgen
Objekt/område:	hagemark	Areal:	ca. 5,5 daa
Gnr./Bnr.:	75/2, 75/4,6,7	ØK:	CS 036-5-2

Område/objektbeskrivelse:

Birkeland gård ligger ca. 2 km sørvest for Mysen sentrum. Hagemarken ligger i nordvestlig helning ned mot Lekummoa. Ovenfor og nedenfor beiteområdet er marka dyrka. Nordover og sørover dominerer blandingsskog. På beiteområdet vokser det lauv- og grantrær spredt.

Nåværende og tidligere bruk:

Tidligere bruk har sannsynligvis vært beite. Vegetasjonen tilsier at område benyttes som beite i dag.

Tilstand/objektstandard:

God.

Nytteverdi:

Kulturlandskap og undervisning.

Andre merknader:

Visuelt godt innslag langs Lekumelva.

Bedømming:

Beliggenheten inntil Lekumelva øker den visuelle verdien og gir området en høy kvalitet. Lokaliteten er klassifisert til gruppe II, arealer med middels verdi.

Skjøtsel:

Fortsatt beite.

Lokalitetsnr:	0207	Eierforhold:	Østfold fylke
Lokalitetsnavn:	Haga jrb.sk.	Krets:	Kirkefjerdingen
Objekt/område:	beite, alle	Areal:	55,5 daa
Gnr./Bnr.:	70/2,3	ØK:	CT 036-5-1
	69/2,3,11		
	69/12,18		

Område/objektbeskrivelse:

Haga jordbruksskole ligger vest for Folkenborg museum. Vest for skolen går flere små ravinedaler som ender i et større ravinekompleks. Dette ravinekomplekset strekker seg fra Monaryggen og sørover til Lekum. Nordvest og nordøst er området dominert av dyrka mark.

Nord for skolen ligger det to nedlagte grustak.

Vest for Haga ligger det en ravinedal med beiteområder. I nordenden av dalen, like ved skolen er det en brønn/dam. Beitet er omkranset av tilplantet skog. Skogen er svært ensartet, tydelig et plantefelt i tilknytning til skolen. Vest for beitet, i overgangen fra skogen til dyrka mark, ligger en liten plass med to bygninger.

Langs flere av småvegene på Haga vokser mer eller mindre små alléer eller kantvegetasjon med trær.

Nåværende og tidligere bruk:

Det vestligste grustaket er rester etter utak til grus i forbindelse med byggingen av NSB's østre linje. De første planene gikk ut på å la linjen passere over Folkenborg museum.

Beitearealene benyttes til beite i dag. Deler av ravinedalene fungerer som forsøksfelt for skolen.

Tilstand/objektstandard:

Relativt bra. Dammen er preget av algevekst.

Nytteverdi:

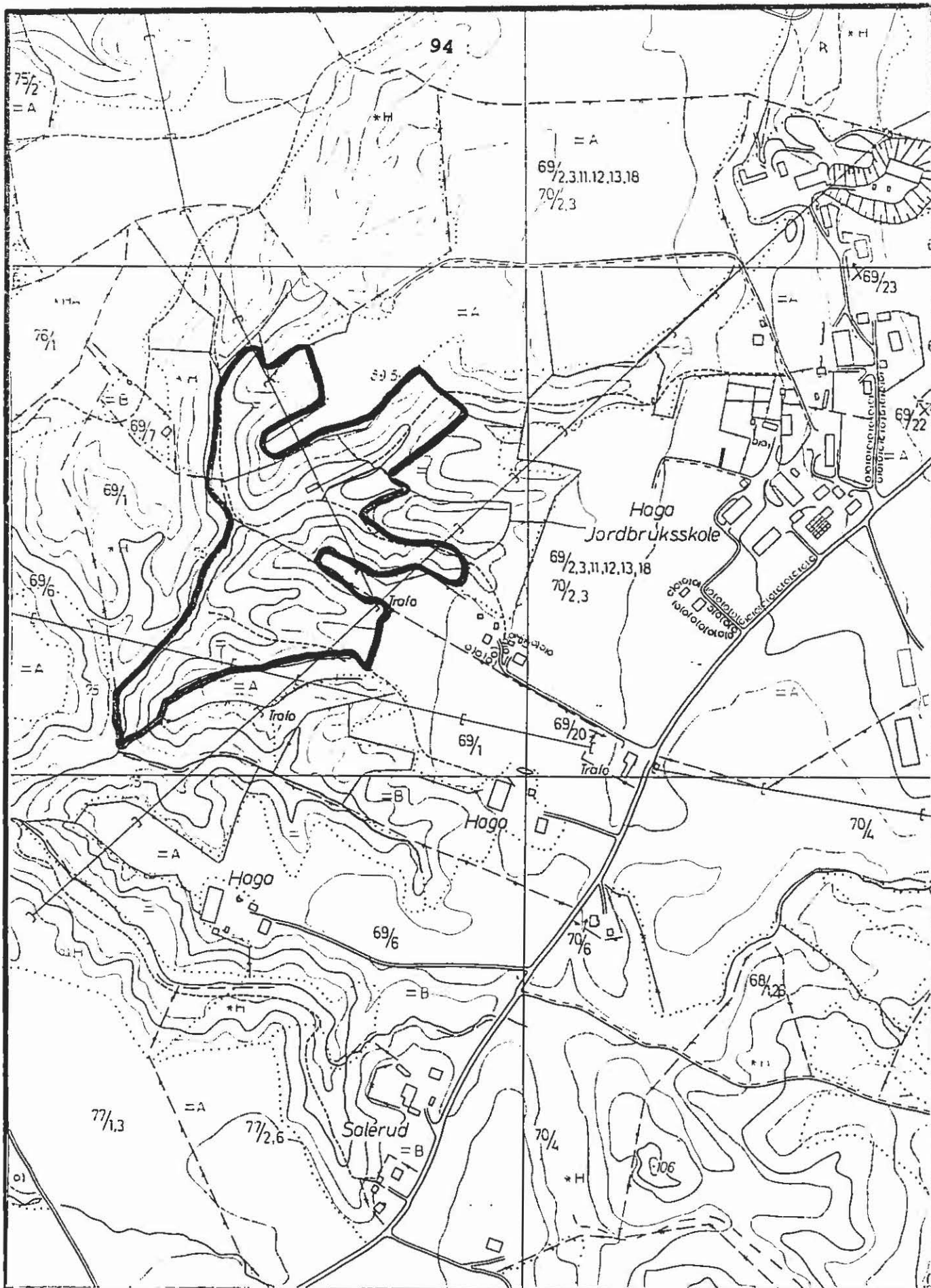
Kulturlandskap, beitearealer, forsøksfelt.

Bedømming:

Flere elementer i kulturlandskapet er samlet på et relativt lite område. Elementenes tilstand er ikke den beste, som resulterer i at lokaliteten er plassert i gruppe III.

Skjøtsel:

Diskuteres med skolen.

LOK.NR.: 0207

MÅLESTOKK: 1:5000

LOK.NAVN.: HAGA JORDBRUKSSK. EKVIDISTANSE: 5 M

KRETS: KIRKEFJERDINGEN

AREAL: 55,5 DAA

Lokalitetsnr:	0208	Eierforhold:	L. Dybdahl
Lokalitetsnavn:	Salerud	Krets:	Kirkefjerdingen
Objekt/område:	beitemark	Areal:	34,5 daa
Gnr./Bnr.:	77/2,6	ØK:	CT 036-5-1

Områdebeskrivelse:

Salerud ligger ca. 1 km sør for Folkenborg museum, på vestsiden av vegen. Beiteområdet ligger i en sideravine til det store ravinekomplekset Mysenelva renner gjennom. På østsiden av vegen er bekken delvis lagt i rør.

Langs bekken vokser en del vegetasjon. Trær forekommer sporadisk. Beitet er godt nedbeitet.

Nåværende og tidligere bruk:

Beitet benyttes i dag til hestebeite.

Tilstand/objektstandard:

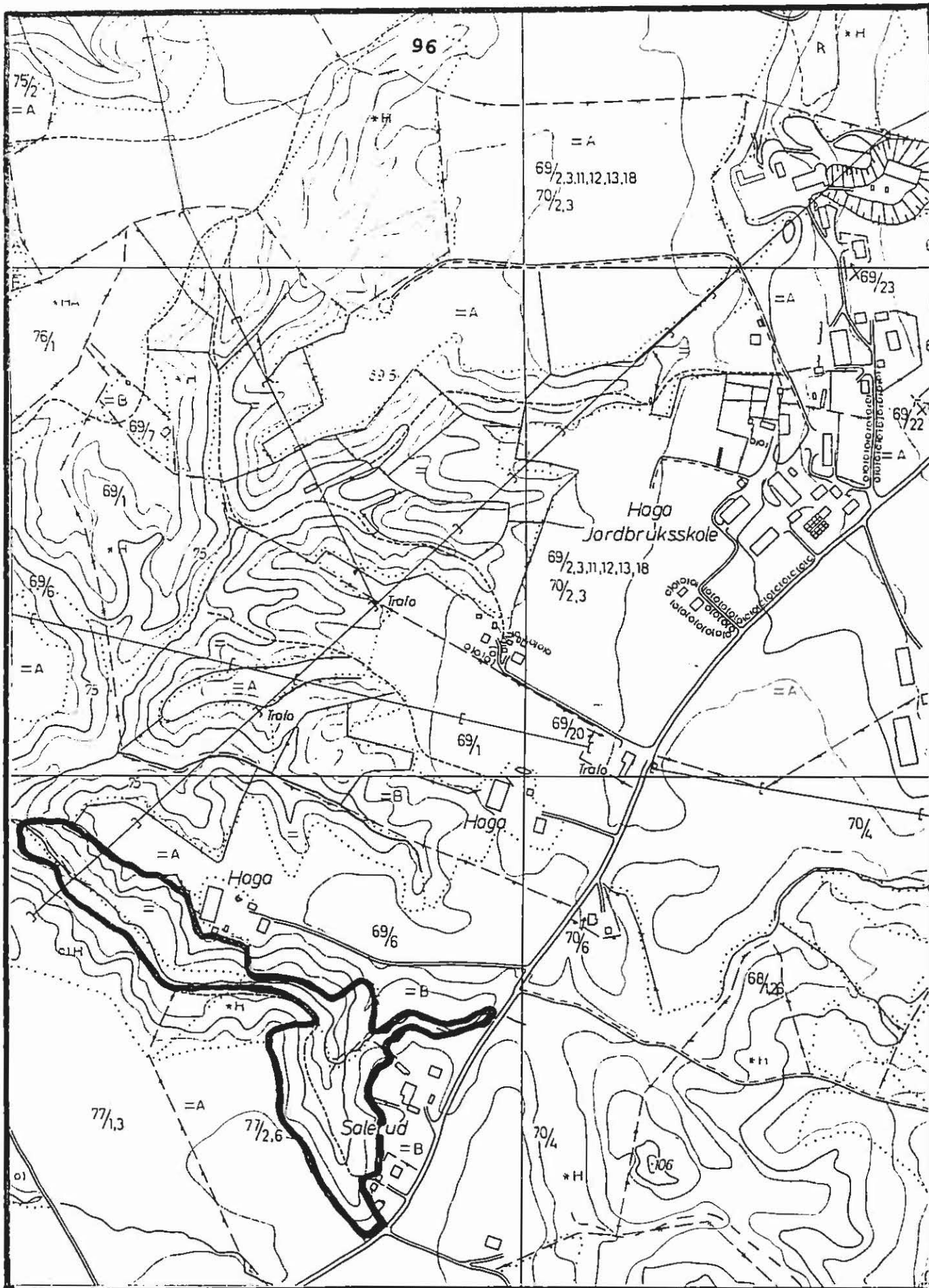
Landskapsmessig er landskapet intakt og tilstanden er god. Vegetasjonssammensetningen er preget av at området har vært intensivt beitet og gjødsla med kunstgjødsla.

Nytteverdi:

Kulturhistorie, hestebeite og landskapsverdi.

Bedømming:

Området har ikke spesiell høy bevaringsverdi. Lokaliteten er en del av en ravedal til et større ravinekompleks, samt at bekken fremdeles er åpen på vestsiden har medført at området er tatt med i registreringen. Naturlig suksesjon har begynt i ravedalen. Lokaliteten er vurdert til gruppe III.

LOK.NR.: 0208

MÅLESTOKK: 1:5000

LOK.NAVN.: SALERUD

EKVIDISTANSE: 5 M

KRETS: KIRKEFJERDINGEN

AREAL: CA. 34,5 DAA

N

Lokalitetsnr:	0209	Eierforhold:	H. Hansen
Lokalitetsnavn:	Elvestad	Krets:	Kirkefjerdingsgen
Område:	gårdsdam	Areal:	
Gnr./Bnr.:	77/1,3	ØK:	CS 036-5-2

Område/objektbeskrivelse:

Elvestad ligger ca. 2,5 km sørvest for Mysen sentrum. Gårdsvegen til Elsnes og Birkeland passerer gården på nordsiden. Elvestad er omkranset av dyrka mark. En bekk sør for gården drenerer ned til Lekumelva.

Gårdsdammen ligger midt i tunet. Dammen er ikke gjerdet inn. Det er ingen dominerende vegetasjon rundt dammen.

Nåværende og tidligere bruk:

Brannndam.

Tilstand/objektstandard:

Relativt god.

Nytteverdi:

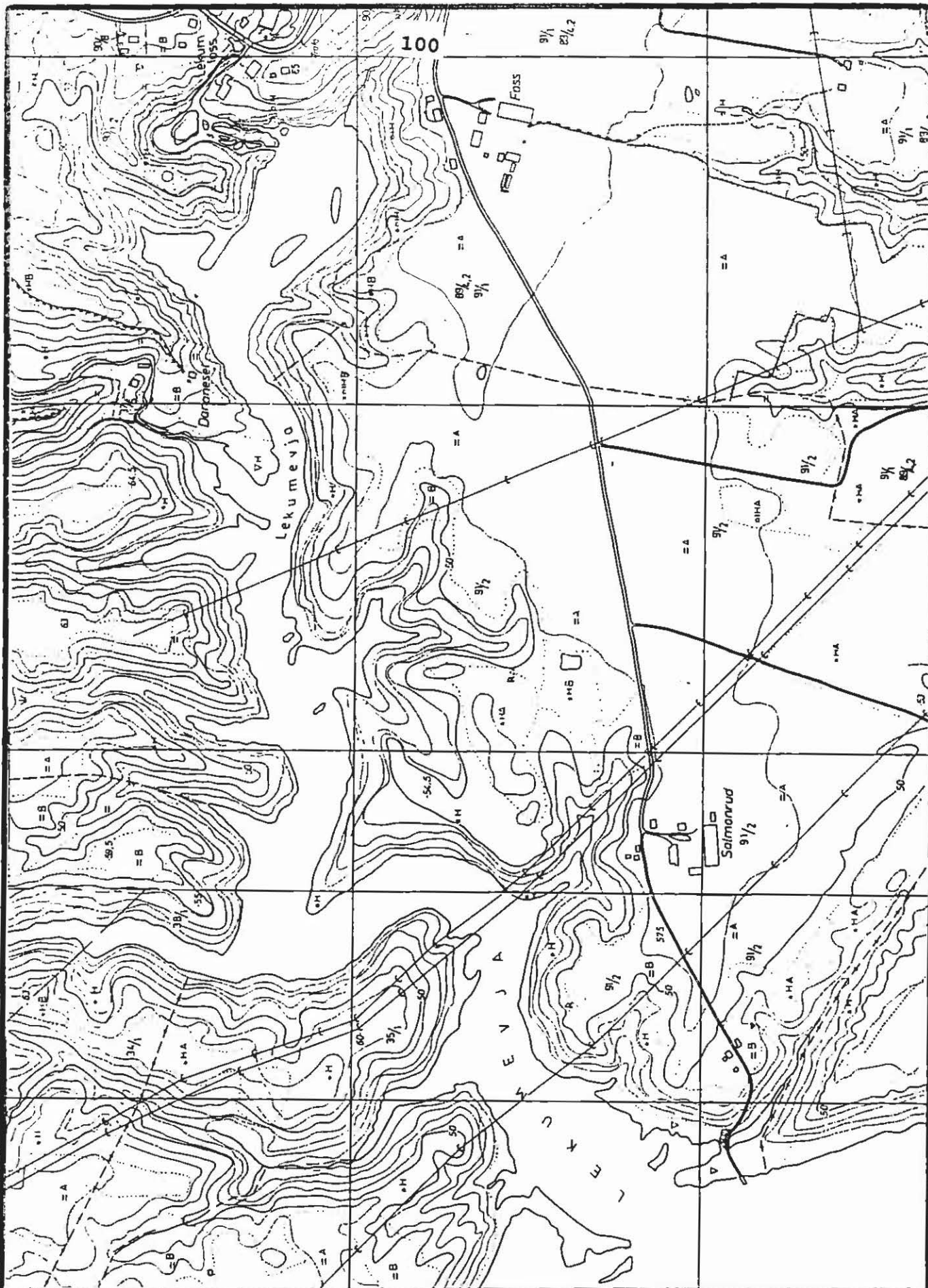
Biotop for planter og dyr, kulturlandskapselement og brannbrønn.

Bedømming:

Gruppe I. Gårdsdammer er svært viktige biotoper i flora og fauna.

Skjøtsel:

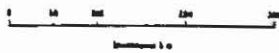
Hindre gjenfylling av dammen.

LOK.NR.: 0210

MALESTOKK:

LOK.NAVN.: LEKUMEVJA

KRETS: KIRKEFJERDINGEN

AREAL:

CA. 2 KM

N

skogen er tilplantet.

101

Nytteverdi:

Kulturhistorie og -landskap. Aktuelt i undervisning- og forskningsøyemed.

Andre merknader:

Edelauvskogen innerst i evjen er allerede fredet. Lekumevja og partiet nordover langs Lekummoa er registrert i naturverregistreringene for Østfold fylke, 1976, Fylkesmannens miljøvenravdeling.

Lekumfossen er en av de største fossene i Østfold og har dype historiske røtter.

Bedømming:

Ravinelandskap som er såpass intakte og uberørte er svært sjelden på fylkesplan. Store kvartærgeologiske, botaniske, zoologiske, landskapsmessige og kulturhistoriske verdier er til stede. Lokaliteten er klassifisert til arealer med svært høy kvalitet, gruppe I.

Skjøtsel:

Hindre inngrep som kan forringe kvalitetene i evjen. Beite i ravinedalsidene er svært aktuelt og positivt for å opprettholde kulturlandskapskvaliteten i Lekumevja.

Fredningsvedtaket for reservatet gir bestemmelser om hvilke tiltak som er forbudt.

Lokalitetsnr: 0211	Eierforhold: T. Lundeby
Lokalitetsnavn: Lekum	Krets: Kirkefjerdingen
Område: gårdsanlegg	Areal:
Gnr./Bnr.: 90/1,2	ØK: CS 036-5-4

Område/objektbeskrivelse:

Lekum gård ligger ca. 6 km sørvest for Mysen sentrum. Fylkesveg 105 passerer gjennom gården. Selve gården er i vest, sør og øst avgrenset av dyrka mark. I nord grenser gården delvis til blandingsskog, dyrka mark og Lekumelva. Dyrka mark dominerer på høydepartiene rundt gården.

Ravinedalsidene ned til Lekumevja er dominert av tilplanting. Et parti på ca. 50-100 m på Dannaneset er med hensikt ikke plantet igjen. Årsaken er ønske om å bevare en del av det opprinnelige landskapstrekket ved neset, som har kulturhistorisk betydning (PERS.MED. LUNDEBY) (se omtale av Lekumevja lok.nr.: 0210). Innerst i Lekumevja ligger Lekum edelauskogsreservat.

Lekum gård skiller seg ut som en av storgårdene i kommunen som har et godt vedlikeholdt gårdsanlegget med flere kulturlandskapselementer. Gården består av våningshus, stabbur, tinghus/bryggerhus/sveiserbolig, skjul, dueslag og korntørker. Et dueslag står som et visuelt vakkert innslag nordøst for hovedbygningen. Lysthuset ligger på en gravhaug sør for hovedbygningen bestående av 7 gamle store trær. En kvernestein fra gården er benyttet til bord. Selve gravhaugen er ca. 40 m i omkrets målt fra bakkenivået (SEFRAK OG FORTEGNELSE OVER FORMINNNER I EIDSBERG).

Nåværende og tidligere bruk:

På 1800-tallet hadde gården status som lensmannsgård og gjestgiveri. Rester etter et kloster ligger like øst for stabburet (SEFRAK).

I dag har gården status som tradisjonell gård med hovedvekt på korn- og skogproduksjon.

Tilstand/objektstandard:

Generelt er tilstanden på gården svært god.

Nytteverdi:

Kulturhistoriske, kulturlandskapsmessige og aktuell i undervisningsøyemed.

Andre merknader:

Flere av bygningene er svært gamle. Nærmere omtale av disse finnes i SEFRAK-registreringen. Gården er i omtalt registrering vurdert til viktige kulturminnemiljøer i kommunen.

Bedømming:

Lekum gård er klassifisert til områder med svært høye kvaliteter, gruppe I. Gårdsanlegget har kulturhistoriske og kulturlandskapsmessige kvaliteter. Lekum gård er aktuell i udervisningsøyemed.

Skjøtsel:

Viktig å ta vare på helheten i hele gårdsanlegget.

Lokalitetsnr: 0212 Eierforhold: T. M. H. Degnes
 Lokalitetsnavn: Salmonrud Krets: Kirkefjerdingen
 Område: gårdsanlegg Areal:
 Gnr./Bnr.: 91/2 ØK: CS 036-5-3,4

Område/objektbeskrivelse:

Salmonrud ligger ca. 5 km sørvest for Mysen sentrum og ca. 1,6 km vest for fylkesveg 105 og Eidsberg kirke. Nord for gårdsvegen grenser gården til blandingsskog ned mot Lekumevja, til dyrka mark. Gården ligger i et slette-landskap. Øst og vest for gården ligger flere branngraver.

Et almetre skiller seg ut fra de øvrige edelauvskogtrærne i alder og størrelse. Alderen er antatt å være fra 1700-tallet, fra barkebrødstida. Aska som står nordvest for hovedbygningen på nordsiden av gårdsvegen er antatt å være 5-600 år og er kalt "Avguden" (SEFRAK).

Nåværende og tidligere bruk:

Branngravene er fra jernalderen (SEFRAK) og ble benyttet til likbrenning. Tidligere funksjon på gården har vært gårdsanlegg og jordbruk. Gården har også fungert som skysstasjon, poståpneri og gjestgiveri. Under siste verdenskrig ble gården tatt av tyskere og brukt deretter.

I dag drives gården på tradisjonelt vis med hovedvekt på kornproduksjon.

Tilstand/objektstandard:

Generelt er gårdsanlegget i svært god forfatning. Bygningene og gårdsanlegget bærer tydelig preg av å være velstelt.

Nytteverdi:

Kulturhistorisk, historie, kulturlandskap, undervisningsøyemed.

Andre merknader:

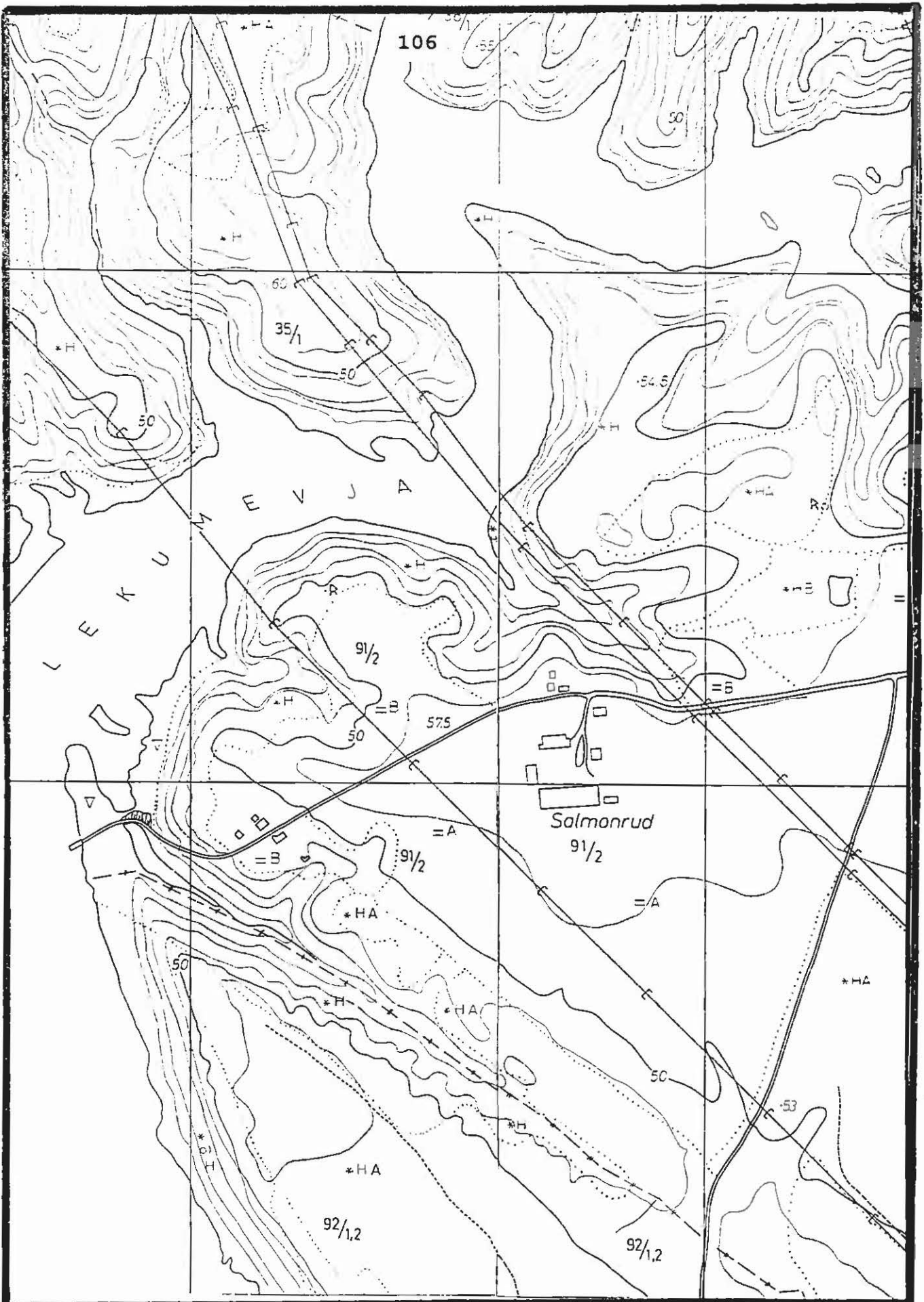
Gyda Høie Degnes har i samarbeid med sin bestefar Kåre Høie utarbeidet et fyldig registreringsarbeid over kulturminner på Salmonrud gård. Dette registreringsarbeidet følger som vedlegg i SEFRAK-registreringen.

Bedømming:

Gården er klassifisert til områder med svært høye kvaliteter, gruppe I. Gårdens nære beliggenhet og kulturhistorisk til tidligere aktiviteter i kommunen har stor betydning. Kulturhistorie, kulturlandskapsmessig, undervisningsøyemed samt beliggenheten til øvrige historisk betydningsfulle gårder veier stort i bedømmelsen av lokaliteten.

Skjøtsel:

Viktig å ta vare på helheten i hele gårdsanlegget.

LOK.NR.: 0212

MALESTOKK: 1:5000

LOK.NAVN.: SALMONRUD

EKVIDISTANSE: 5 M

KRETS: KIRKEFJERDINGEN

Lokalitetsnr:	0213	Eierforhold:	V. Mysen
Lokalitetsnavn:	Foss	Krets:	Kirkefjerdingen
Område:	gårdsanlegg	Areal:	
Gnr./Bnr.:	91/1	ØK:	CS 036-5-4
	89/4,2		

Område/objektbeskrivelse:

Foss gård ligger 5 km sørvest for Mysen sentrum og 600 m vest for fylkesveg 105. Gården er i øst, sør og vest avgrenset av dyrka mark. Nordover grenser gården mot Lekumevja der blandingsskog dominerer. Deler av partiet med blandingsskog er med i Lekum edelaufsvogsreservat.

Gårdsvegen til øvrige gårder langs Glomma deler Foss gård i to. Nord for vegen ligger potetkjeller, grisehus og en garasje. Hovedbygningen, en forpakterbolig, låve, redskapshus, bu og en liten dokkestue ligger sør for vegen. Sistnevnte bygninger danner et eget tun på gården. Langs gårdsvegen vokser det en allé sporadisk. Tuntrær og prydbusker vokser spredt og i ansamlinger på gården.

Nåværende og tidligere bruk:

Gården ble tatt under krigen der hovedbygningen ble benyttet til lasarett. Fram til 1870 skal gården ha vært fogdegård (SEFRAK).

I dag har gården status som tradisjonell gård med hovedvekt på korn- og skogproduksjon.

Tilstand/objektstandard:

Gårdsanlegget er svært godt holdt vedlike. Helheten i gårdsmiljøet er tatt godt vare på. Nye bygninger er bygd i tilnærmet samme stil som tidligere bygg.

Nytteverdi:

Kulturhistorisk, historie, kulturlandskapsmessig og undervisningsøyemed.

Andre merknader:

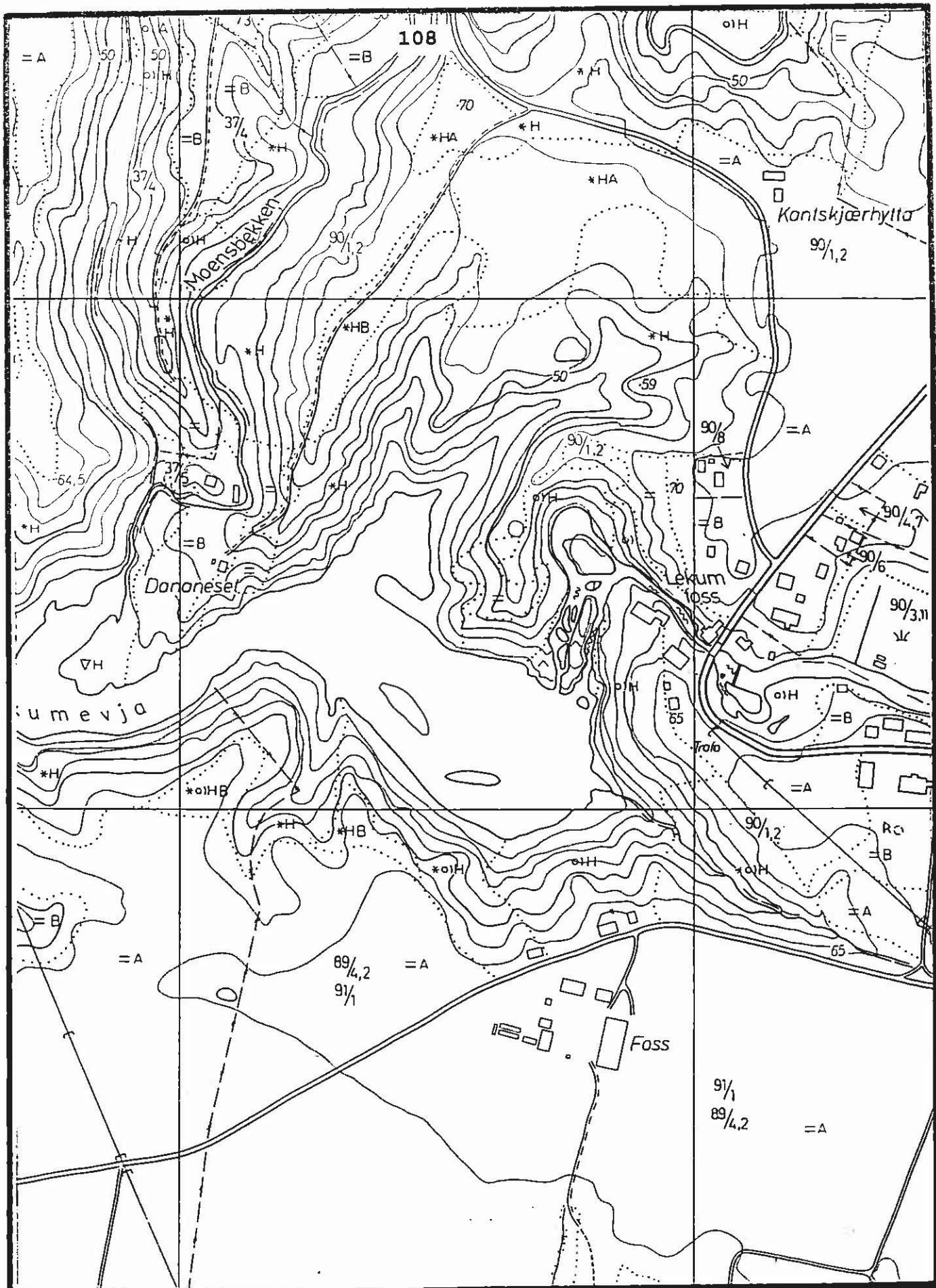
Arealene rundt gården har ikke vært utsatt for store endringer (PERS.MED. MYSEN).

Bedømming:

Gården er klassifisert til områder med svært høye kvaliteter. Miljøet på gården har stor egenverdi som gårdstun på en storgård i kommunen. Den nære beliggenheten til historiske verdier (kongeveg, Eidsberg kirke, Grønsund, Lekumevja og historien på selve gården) er svært stor. Gården er klassifisert til områder med svært høye kvaliteter, gruppe I.

Skjøtsel:

Viktig å ta vare på helheten i hele gårdsanlegget.

LOK.NR.: 0213

MALESTOKK: 1:5000

LOK.NAVN.: FOSS

EKVIDISTANSE: 5 M

KRETS: KIRKEFJERDINGEN

Lokalitetsnr: 0214 Eierforhold: Staten
Lokalitetsnavn: Eidsberg kirke Krets: Kirkefjerdingen
Objekt/område: kirke Areal:
Gnr./Bnr.: ØK: CS 036-5-4

Område/objektbeskrivelse:

Eidsberg kirke ligger ca. 4 km sørvest for Mysen sentrum. Kirken ligger på rene havstrandavsetninger som dominerer i store deler av Eidsberg.

Øst og nord for kirken er lokaliteten avgrenset av veger. I vest grenser Eidsberg kirke til dyrka mark. Sørøst dominerer beitearealer som ligger i en sideravine til Djupingen. En liten kirkegård med hekker og sittebenker står like sør for kirkeplassen.

Telthuset til kirken ligger på nordsiden av vegen som fører fram til Salmonrud. Denne vegen er forøvrig traseen til den sørlige Kongevegen i kommunen.

Et steingjerde avgrenser kirkegården mot områdene rundt.

Nåværende og tidligere bruk:

Kirke og møtested.

Tilstand/objektstandard:

Svært god.

Nytteverdi:

Kulturhistorie, byningshistorie, landemerke og kirke.

Andre merknader:

Eidsberg kirke er den eneste av bygdas middelalderkirker som er bevart, dvs. størstedelen av kirken. En omfattende ombygging av kirken ble gjort i årene 1880-81 etter forslag og utførelse av arkitekt Due. Kirken fikk da sitt nåværende utseende. En større restaurering og oppussing ble foretatt i årene 1959-60 av arkitekt Aastorp, Oslo.

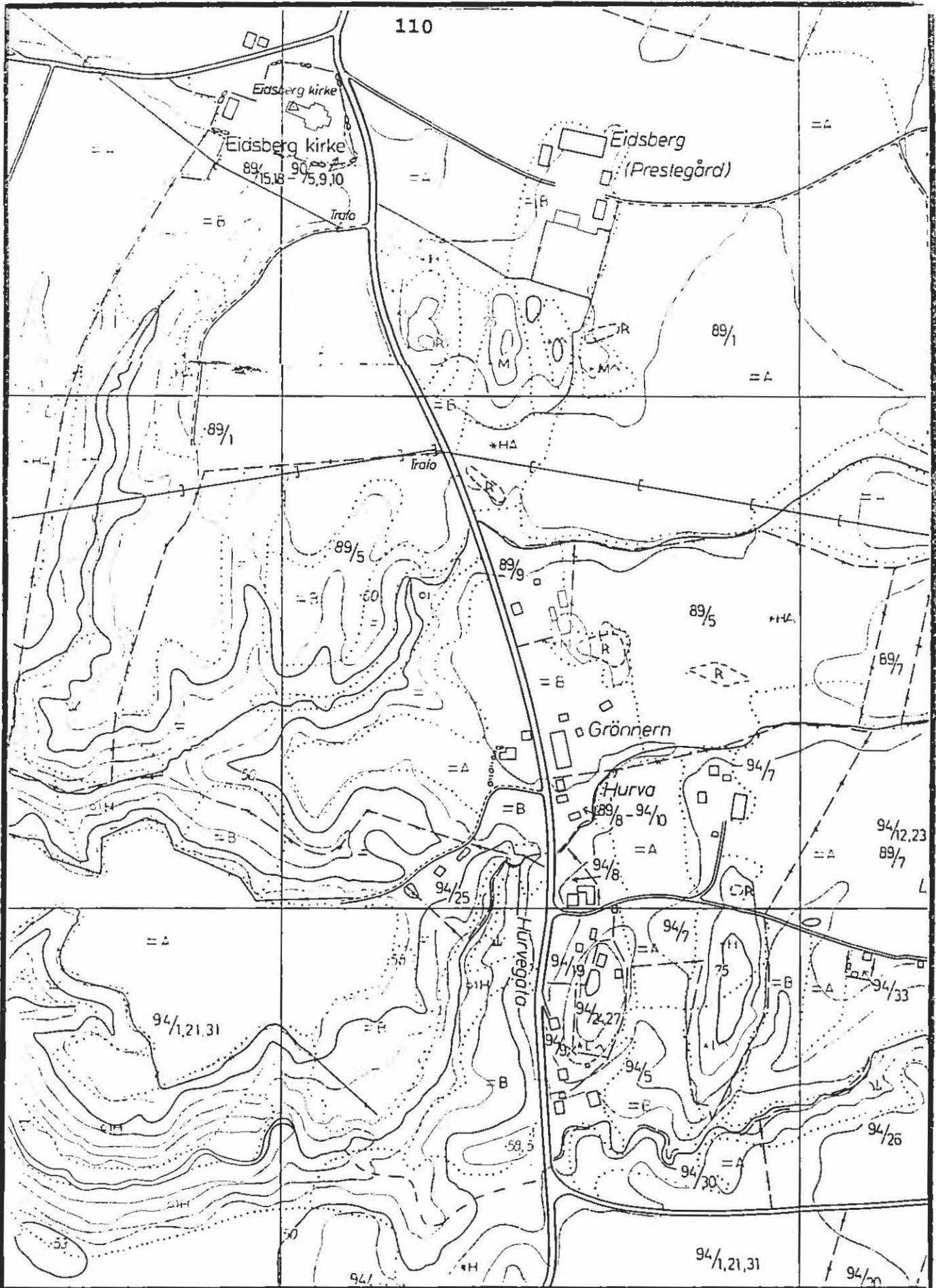
Eidsberg kirke har hatt en dominerende stilling i fylket. På folkemunne blir kirken kalt "Eidsbergdomen".

Bedømming:

Eidsberg kirke er den best bevarte middelalderkirken i kommunen. Eidsbergdomen er et vakkert visuelt trekk i landskapet og et landemerke i denne delen av kommunen. Lokaliteten er vurdert til gruppe I.

Skjøtsel:

Bygging i nærheten av kirken bør ikke forekomme, da dette vil redusere inntrykket av kirken som et landemerke.

LOK.NR.: 0214

MÅLESTOKK: 1:5000

LOK.NAVN.: EIDSBERG KIRKE

EKVIDISTANSE: 5 M

KRETS: KIRKEFJERDINGEN

Lokalitetsnr:	0215	Eierforhold:	Staten
Lokalitetsnavn:	Eidsberg prestegård	Krets:	Kirkefjerdings
Objekt/område:	beitemark	Areal:	29 daa
Gnr./Bnr.:	89/1	ØK:	CS 036-5-4

Område/objektbeskrivelse:

Eidsberg prestegård ligger 4 km sørvest for Mysen sentrum. I følge fungerende sokneprest Servan er selve prestegården blitt redusert en del fra den opprinnelige størrelsen. Prestegårdsanlegget er preget av prydbusker, gressplen, rester etter hekker og store monumentale lauvtrær.

Prestegården er omgitt av dyrka mark i nordlig, østlig, sørlig og delvis i vestlig retning. Gjennom prestegården i østlig retning går det en gammel kirkeveg/ferdselsveg fra kirken og østover til Bestby og Haug.

Sør for prestegården ligger det en hagemark. Hagemarken består av to koller. På de omtalte kollene dominerer furu. Området er et gammelt beiteområde. Ut fra vegetasjonen er det sannsynlig at de flate områdene mellom kollene er gjødsla med kunstgjødsel. To gravhauger ligger i området.

Nåværende og tidligere bruk:

Området er fra tidligere benyttet til beite, funksjon i dag er også beite.

Tilstand/objektstandard:

Meget god.

Nytteverdi:

Berikende område i kulturlandskapet. Historisk kilde og aktuell i undervisningsøyemed. Kollene fungerer også som viktige visuelle trekk i landskapet. De skaper liv og variasjon langs riksvegen.

Bedømming:

Kollene har kulturlandskapsverdier, kulturhistorie, aktualitet i undervisning og et visuelt viktig trekk i et relativt flatt landskap. Lokaliteten er klassifisert til gruppe II, arealer med middels verdi.

Skjøtsel:

Opprettholde beite på og rundt kollene.

112

Eidsberg kirke

Eidsberg kirke

89/15,18 - 90/5,9,10

Trato

Eidsberg

(Prestegård)

89/1

89/1

Trato

89/5

89/9

89/5

+HA

89/7

Grønnern

Hurva

89/8 - 94/10

94/7

94/2,23

89/7

L

94/25

94/7

94/33

94/1,21,31

94/9

94/2,27

75

94/26

94/5

94/5

94/1,21,31

94/20

LOK.NR.: 0215

MALESTOKK: 1:5000

LOK.NAVN.: EIDSBERG PRESTEGARD EKVIDISTANSE: 5 M

KRETS: KIRKEFJERDINGEN

AREAL: CA. 29 DAA

N

Lokalitetsnr:	0216	Eierforhold:	J. Kr. Rud
Lokalitetsnavn:	Rud	Krets:	Kirkefjerdingen
Objekt/område:	eik, beite	Areal:	14 daa
Gnr./Bnr.:	81/1,2	ØK:	CS 036-5-4

Område/objektbeskrivelse:

Rud ligger 1,5 km NØ for Eidsberg kirke. Sør for gården renner en bekk (Skalltorpbekken) som delvis er lagt i rør (ca. 400 m) I tilknytning til bekken ligger flere beiteområder. Det østre beitet ligger i kanten til gårdstunet. På dette hestebeitet står det en fredet eik.

Det vestre beitet som ligger vest for gårdsyegen er noe gjenngrodd.

I bakkant av gården stiger terrenget. Blandingskog dominerer.

Nåværende og tidligere bruk:

Beite. I dag benyttes det nordligste beitet til hestebeite.

Tilstand/objektstandard:

Landskapsmessig er området intakt. Beitet er sannsynligvis gjødsla med kunstgjødsla. Beiteintensiteten varierer på det vestre beitet.

Nytteverdi:

Kulturlandskap, kulturhistorie og botanisk verdi.

Andre merknader:

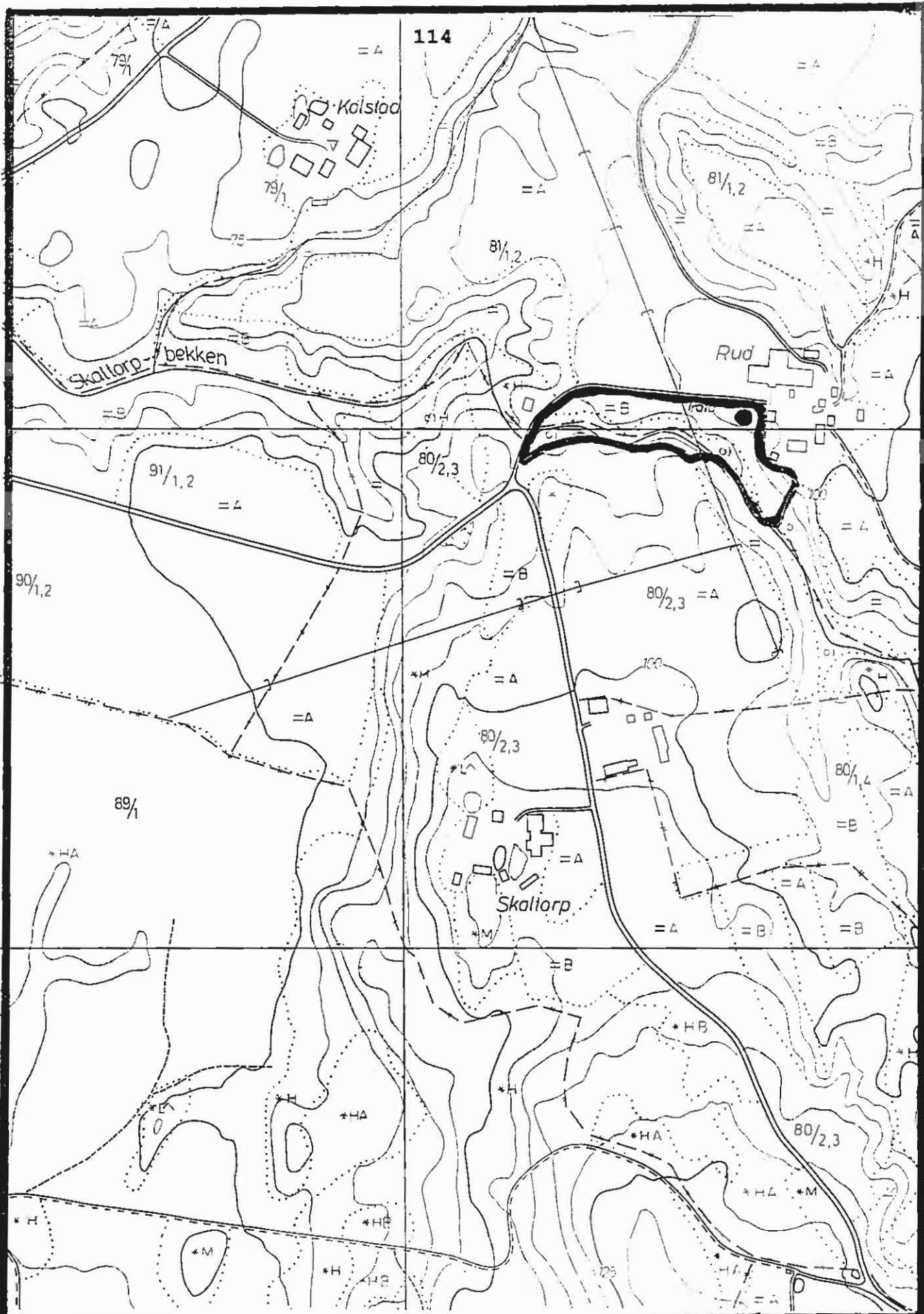
Eika er allerede fredet. (Fredet 16/2-63 etter naturvernloven).

Bedømming:

Beitet der eika vokser bør bevares for at helheten rundt eika skal beholdes. Eikefasongen er god. Alderen på eik er antatt til å være rundt 800 år (PERS.MED RUD). Lokaliteten er klassifisert til arealer av svært høy kvalitet, gruppe I.

Skjøtsel:

Forsatt beite på betearealene rundt eika.

LOK.NR.: 0216

MÅLESTOKK: 1:5000

LOK.NAVN.: RUD

EKVIDISTANSE: 5 M

KRETS: KIRKEFJERDINGEN

AREAL: CA. 14 DAA

N

Lokalitetsnr: 0217 Eierforhold: H.Karlsen,
P.Mortvedt
Lokalitetsnavn: Mortvet Krets: Kirkefjerdingen
Område: beitemark Areal:
Gar./Bnr.: 84/1,2 ØK: CT 036-5-3
82/1

Område/objektbeskrivelse:

Mortvet ligger ca. 3 km sør for Mysen sentrum. Gården er plassert på et høydeplatå. Øst fra gården i samme høyde er det en del dyrka mark. Beiteområdene ligger i nordhelningen nordøst for gården. Området er småkupert. Trær vokser spredt på hagemarken i grupper og som enkeltelementer. Både løv- og bartrær forekommer. I kantsonen mellom dyrka mark og hagemarken står et stort eiketre.

En kjerreveg fra Bjørnstadgårdene passerer gjennom lokaliteten. På de flateste partiene i ravinedalen dominerer dyrka mark. Rester etter gamle beitearealer der naturlig suksesjon er igang finnes i deler av ravinedalsidene østre del, samt på høydedragene vest for Bjørnstad gård.

Nåværende og tidligere bruk:

I dag benyttes området til beite for kyr.

Tilstand/objektstandard:

God.

Nytteverdi:

Kulturlandskap, kulturhistorie, undervisningsøyemed og fungerende beitearealer.

Andre merknader:

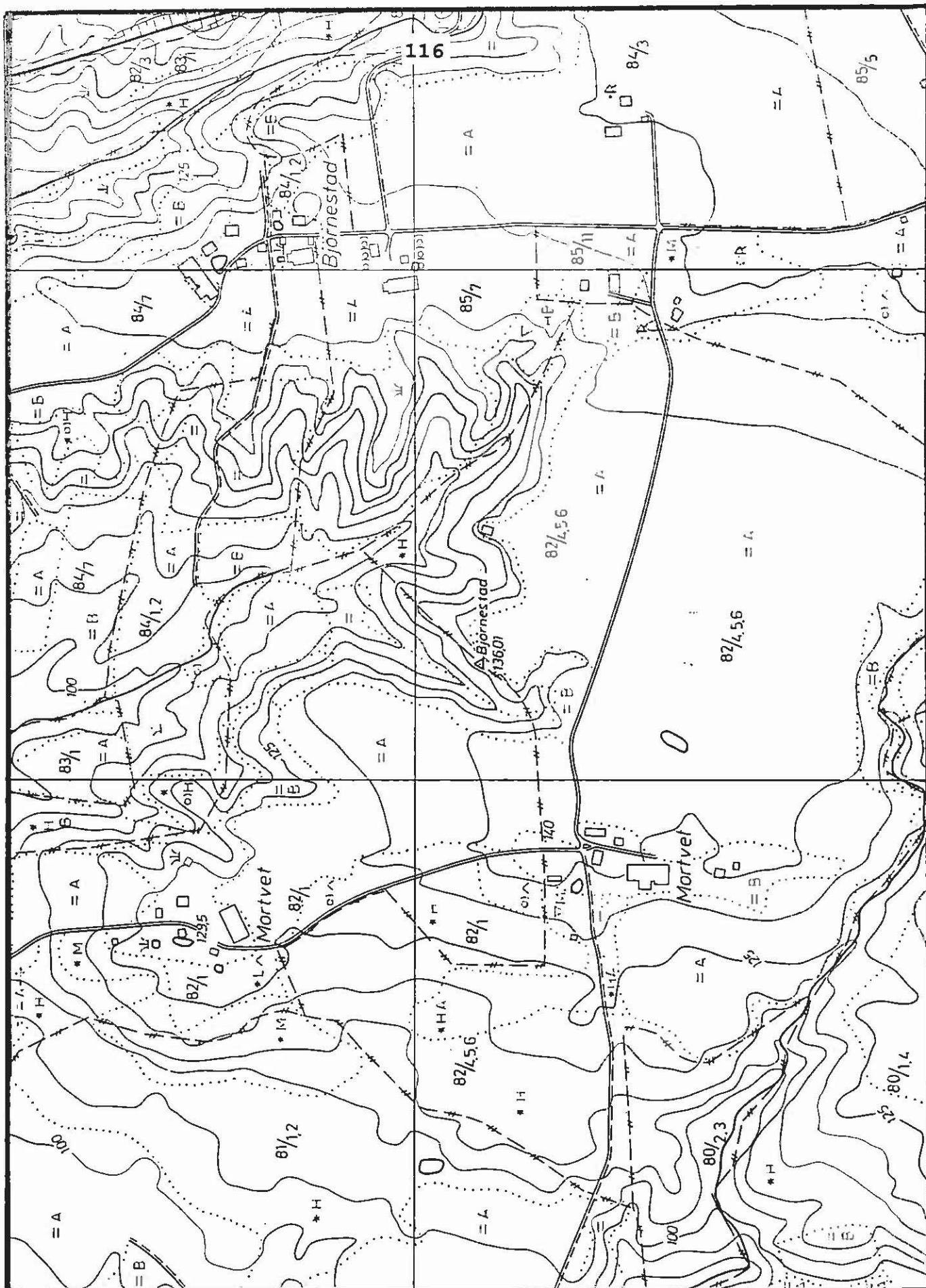
Avstanden til Kirkefjerdingen skole er relativ liten.

Bedømming:

Lokaliteten er klassifisert til arealer av svært høy kvalitet, gruppe I. Variasjonen i kulturlandskapet er tydelig. Rester etter flere beiteområder innimellom dyrka mark framhever det tidligere mosaikkpregede landskapet som er karakteristisk for det gamle jordbrukslandskapet. Landskapsformasjonene er gode.

Skjøtsel:

Forsatt beite.

LOK.NR.: 0217

MÅLESTOKK: 1:5000

LOK.NAVN.: MORTVET

EKVIDISTANSE: 5 M

KRETS: KIRKEFJERDINGEN

N

Lokalitetsnr:	0218	Eierforhold:	H.E. Lund
Lokalitetsnavn:	Buskelsrud	Krets:	Kirkefjerdingen
Område:	beite	Areal:	19,5 daa
Gnr./Bnr.:	92/1,2,	ØK:	CS 036-5-3

Område/objektbeskrivelse:

Buskelsrud ligger 4 km sørøst for Eidsberg kirke. Gården ligger på flatlandsbygdene ved Glomma. Beiteområdet munner ut i Glomma. Det renner en bekk ut i Glomma. På begge sider av bekken som renner ut i Glomma er det beiteområder.

I dalbunnen langs bekken vokser det en del høymol som tyder på at området er gjødsla med kunstgjødsl.

Innerst i evjen er de typiske formen for ravinelandskapet en typisk utforming. På høydepartiene og i dalsidene av den nordligste delen av beitet vokser det fine ospelunder i overgangen til granskog og blandingsskog.

Nåværende og tidligere bruk:

Beiteområde. I dag benyttes beite av hest.

Tilstand/objektstandard:

Svært god standard på landskapstrekkene.

Nytteverdi:

Kvartærgeologiske og kulturlandskapsmessige verdier, samt fungerende beitearealer.

Andre merknader:

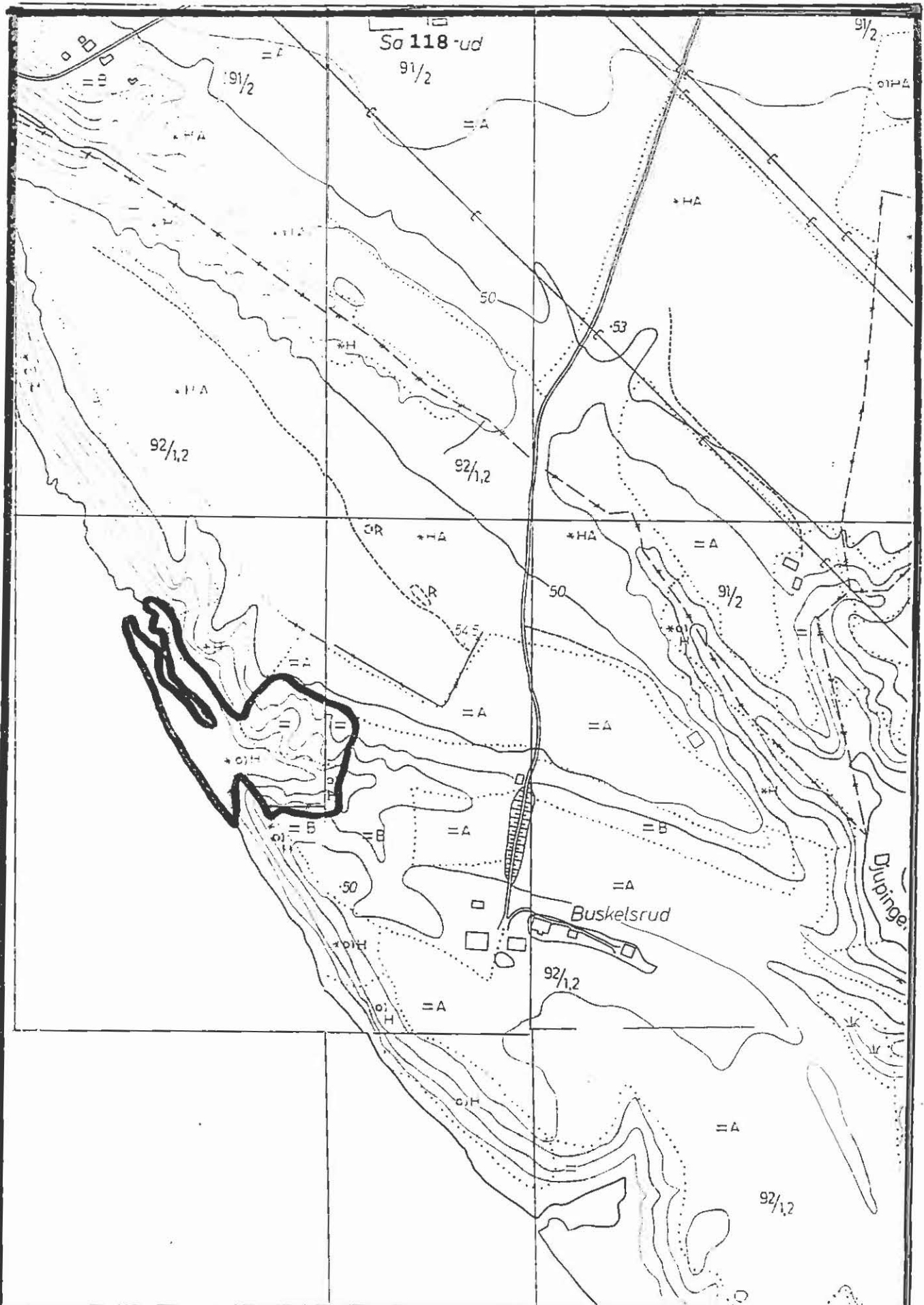
Beiteområder langs Glomma blir stadig truet og det er derfor viktig å ta vare på slike områder.

Bedømming:

Strandsoner til Glomma er generelt bevaringsverdig. Intakte landskapsområder med beite forhøyer verdien. Lokaliteten er vurdert til gruppe I, arealer med svært høye kvaliteter.

Skjøtsel:

Fortsatt beite.

LOK.NR.: 0218

MALESTOKK: 1:5000

LOK.NAVN.: BUSKELSRUD

EKVIDISTANSE: 5 M

KRETS: KIRKEFJERDINGEN

AREAL: CA. 19,5 DAA

N

Lokalitetsnr:	0219	Eierforhold:	Flere
Lokalitetsnavn:	Djupingen	Krets:	Kirkefjordingen
Objekt/område:	ravinekompleks	Areal:	ca. 1,6 km
Gnr./Bnr.:	flere	ØK:	CS 036-5-4 CS 035-5-1

Område/objektbeskrivelse:

Djupingen ligger ca. 6,5 km SØ for Mysen sentrum. Ravinekomplekset er en sidearm til Glomma. Djupingen er en smal evje som strekker seg østover til RV 105. Ravinedalene i evjen er spisse og dype.

Vegetasjonen er svært tett i Djupingen. Villniss gjør evjen nesten uframkommelig. Hegg dominerer i området.

I Djupingen, nærmere bestemt i ravinedalen sør for Eidsberg kirke vokser det enkelttrær av gråorhegg/askeskog. Deler av Djupingen er plantet til med gran. I enden av ravinedalen i sørkanten til Eidsberg kirke er det et lite beite. Småbeite forekommer i andre deler av ravinekomplekset.

Tilgrensende gårder er Huseby, Tangen, Høie og Buskelsrud.

Nåværende og tidligere bruk:

Rester etter gamle beitearealer benyttes delvis til beite i dag.

Tilstand/objektstandard:

God.

Nytteverdi:

Leveområde for planter og dyr som krever tilnærmet urørte områder. Aktuell for forskning- og undervisning.

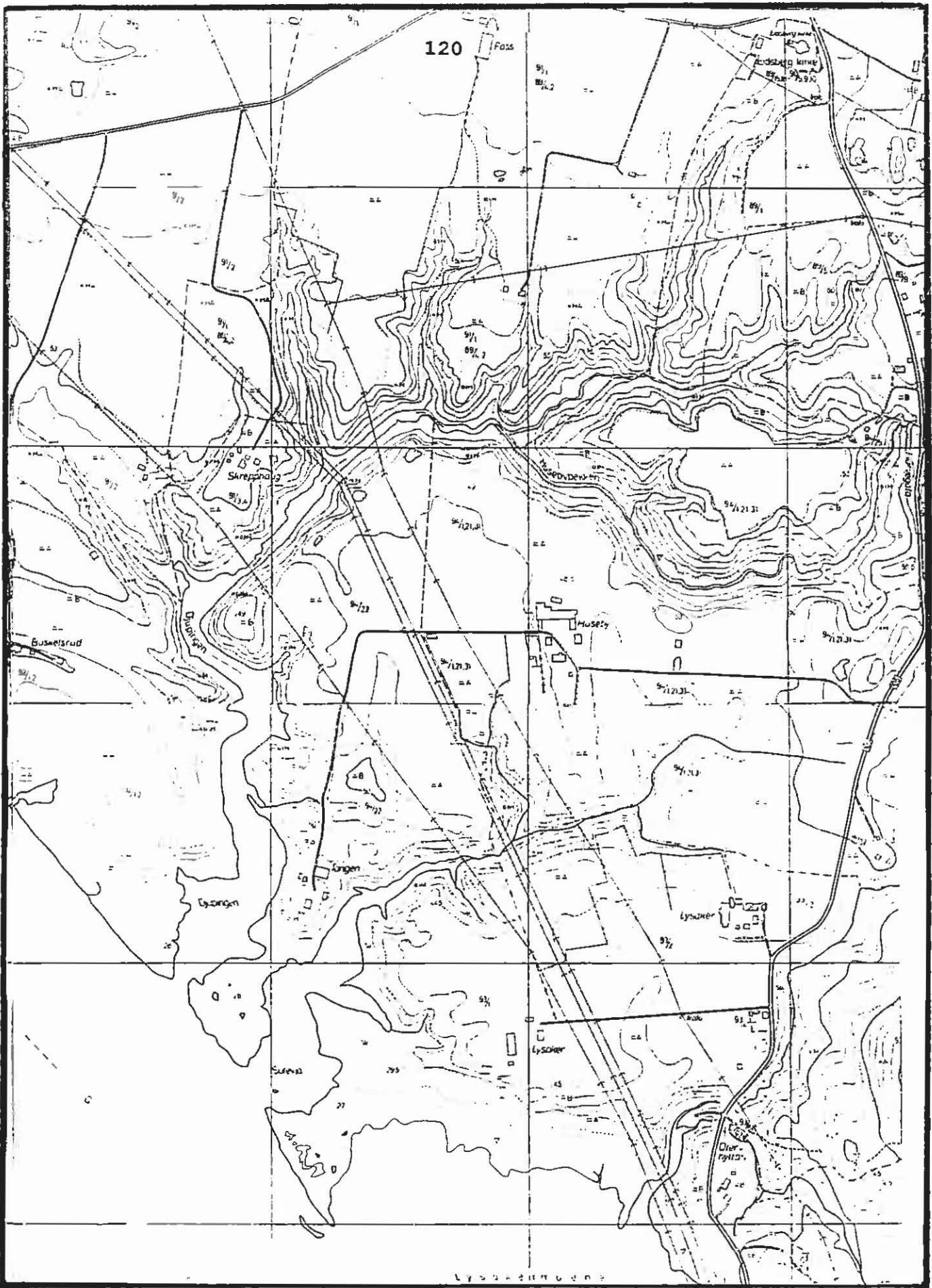
Kulturhistorien til de omtalte gårdene er lang og betydningsfull.

Andre merknader:

Området er i selv seg fredet i og med at framkommelighet er sterkt redusert p.g.a. den tette vegetasjonen. For å kunne beskue heggen bør en dra med båt innover i evjen.

Bedømming:

Viktig leveområde for planter og dyr. Botaniske, zoologiske, geologiske, kvatærgeologiske og landskapsmessige bevaringsverdier. Lokaliteten er vurdert til arealer med svært høye kvaliteter, gruppe I.

LOK.NR.: 0219

MÅLESTOKK:

LOK.NAVN.: DJUPINGEN

KRETS: KIRKEFJERDINGEN

AREAL:

CA. 1,6 KM

Lokalitetsnr:	0220	Eierforhold:	J.A. Grundt
Lokalitetsnavn:	Huseby	Krets:	Kirkefjerdingen
Område:	beitet ravine	Areal:	
Gnr./Bnr.:	94/1,21,31	ØK:	CS 036-5-4

Område/objektbeskrivelse:

Huseby ligger ca. 1 km sør for Eidsberg kirke. Gården er omkranset av dyrka mark på alle kanter. Huseby gård ligger på en slette der Djupingen bryter slettepreget i nord. Jordbunnsforholdene består av strandavsetninger der leire dominerer. Dette fører til at det er en del bevegelse i grunnen. Landskapet rundt gården er generelt utsatt for få endringer (PERS.MED. GRUNDT).

Et beiteområde ligger i en enderavine til Djupingen. Ravinen er avgrenset av Hurvegata i øst. Selve ravinen fortsetter sørvestover til Glomma. Et parti vest for ravinen er dominert av dyrka mark som er omkranset av øvrige sideraviner til Djupingen. I Nord er området avgrenset av dyrka mark og et par bolighus. I dalbunnen av ravinen renner en liten bekk som drenerer ned i Djupingen. Beiteområdet har tydelig varierende beiteintensitet.

Bygningene på Huseby er plassert slik at det karakteristiske tunpreget på gården kommer tydelig fram. Låvebrua er intakt og i god stand. Bygningsmaterialet er naturstein. På begge sider av låvebrua vokser flere løvtrær.

Ca. 50-100 m sør for gårdstunet vokser en del store trær i en slags lund. I sørenden ligger det en gammel smie. Nord for trærne vokser en liten hekk.

Nåværende og tidligere bruk:

Tidligere har gården vært betegnet som en av de største i bygda. Gården er omtalt i Håkon Håkonsons saga der gården omtales til å ha vært sete for en av Norges mektigste herremenn og videre har gården vært herredets største og en av amtets betydeligste jordeiendom (SEFRAK) .

I dag fungerer gården som tradisjonelt gårdsbruk der kornproduksjon dominerer.

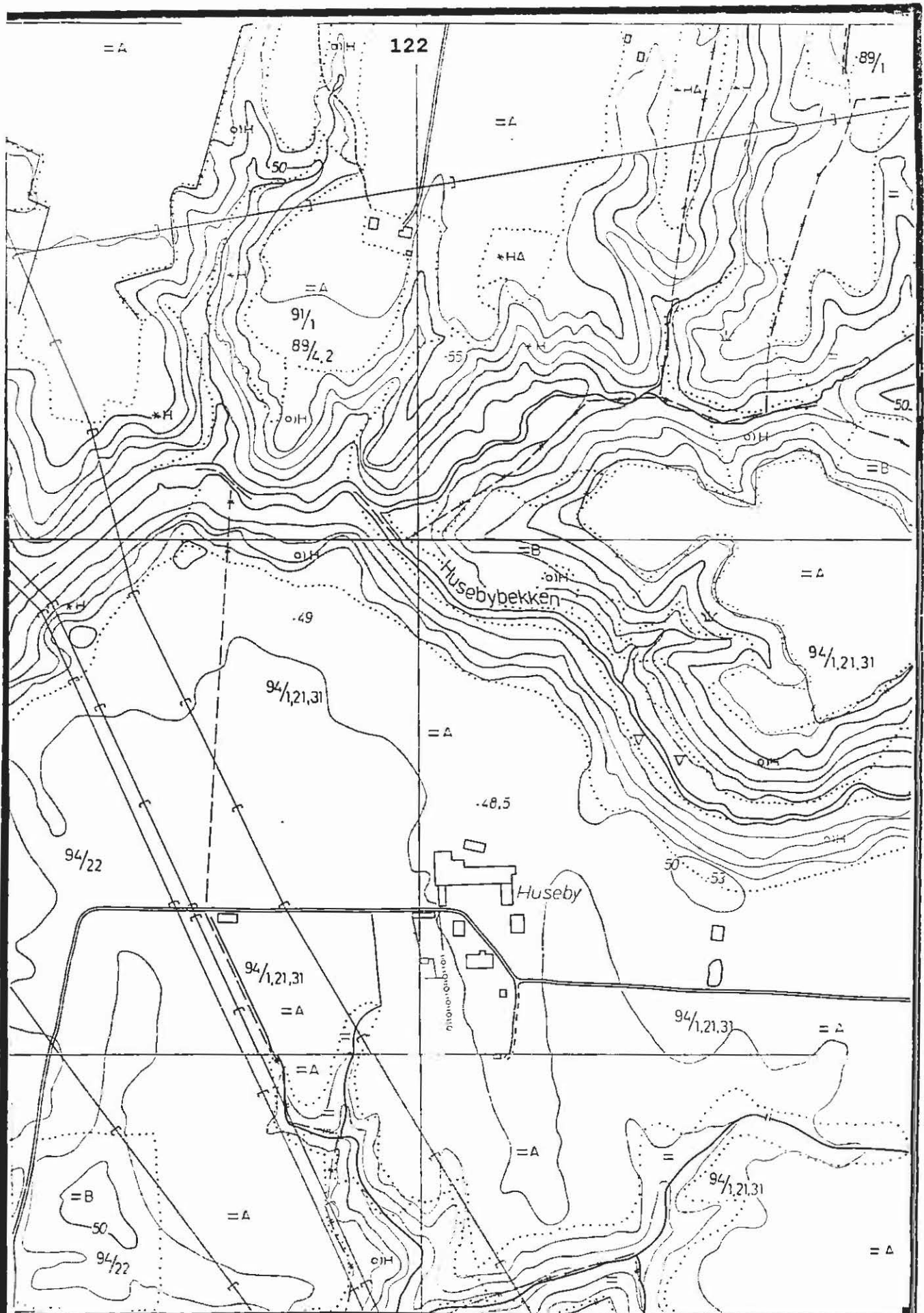
Etter vegetasjonen å dømme benyttes beiteområdet sporadisk også i dag.

Tilstand/objektstandard:

Generelt god tilstand på gården. Landskapsformasjonene er tilnærmet intakte.

Nytteverdi:

Norgeshistorie, kulturhistoriske, kulturlandskapsmessig og kvartærgeologisk.

LOK.NR.: 0220

MALESTOKK: 1:5000

LOK.NAVN.: HUSEBY

EKVIDISTANSE: 5 M

KRETS: KIRKEFJERDINGEN

Andre merknader:

Beiteområdet ligger i et relativt urørt ravinekompleks. Årsaken til dette kan ha sammenheng med svært dårlig framkommelighet i ravinen grunnet kraftig tre- og krattvegetasjon.

Bedømming:

Huseby er klassifisert til arealer med særlig høye kvaliteter, gruppe I. Gårdens omtale i Håkon Håkonsson's saga gir gården svært store historiske verdier. Kulturhistorie og kulturlandskap.

Størrelse og tilstanden på selve beitemarken er ikke spesiell høy. Men lokaliteten er en del av et større ravinekompleks (evje) som det er viktig å ta vare på for å bevare helheten landskapet.

Skjøtsel:

På grunn av den kulturhistoriske verdien bør stabburet restaureres. Gårdbrukeren har planer om å rive bygningen. Beiteområdet bør ligge mest mulig uberørt.

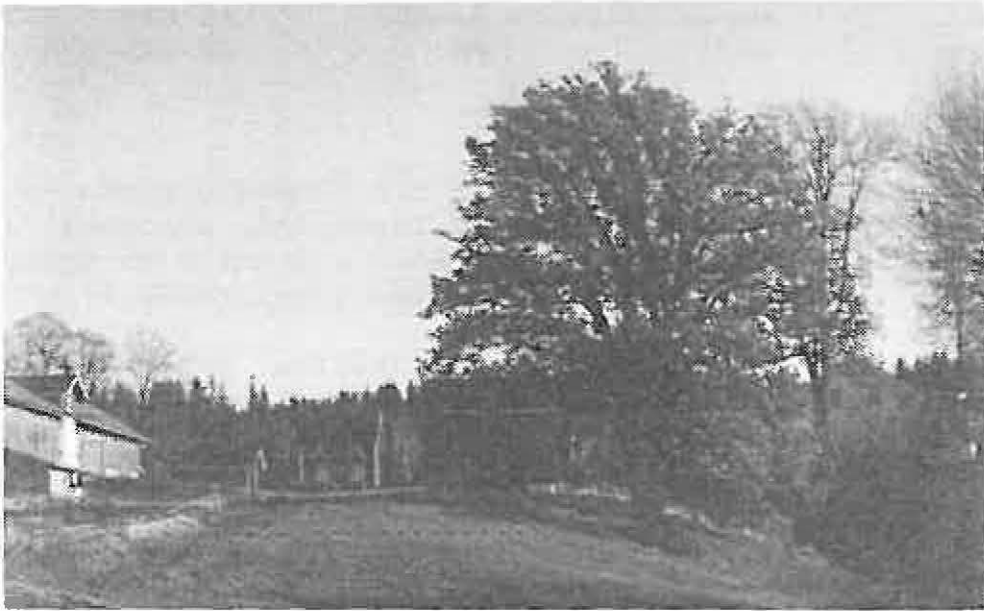

Fig. 24. Fredet eik ved Rud.

Fig. 25. Foss har et av de best bevarte gårdsanleggene i Eidsberg.

Lokalitetsnr:	0221	Eierforhold:	R.M. Heller
Lokalitetsnavn:	Lundsrud	Krets:	Kirkefjerdings
Område:	kolle m/furusk.	Areal:	15 daa
Gnr./Bnr.:	94/7	ØK:	CS 036-5-4

Område/objektbeskrivelse:

Lundsrud gård ligger ca. 1 km sør for Eidsberg kirke og 100 meter øst for Hurvegata. I sør er furuholmen avgrenset av hus og en bekk. Ellers er lokaliteten avgrenset av dyrka mark på alle kanter. Gårdsvegen deler lokaliteten i to.

Furu dominerer i blandingsskogen på kollen. Kollen er småkupert med høyeste punkt på 75 m.o.h. Flere små stier forekommer.

I nordenden av lokaliteten ligger det flere gravhauger.

Nåværende og tidligere bruk:

I dag benyttes kollen til rekreasjon- og lekeområde for beboerne rundt.

Tilstand/objektstandard:

God.

Nytteverdi:

Kulturhistorie, rekreasjonsområde, lekeområde og biotoper og ferdselsvei for dyr og planter.

Andre merknader:

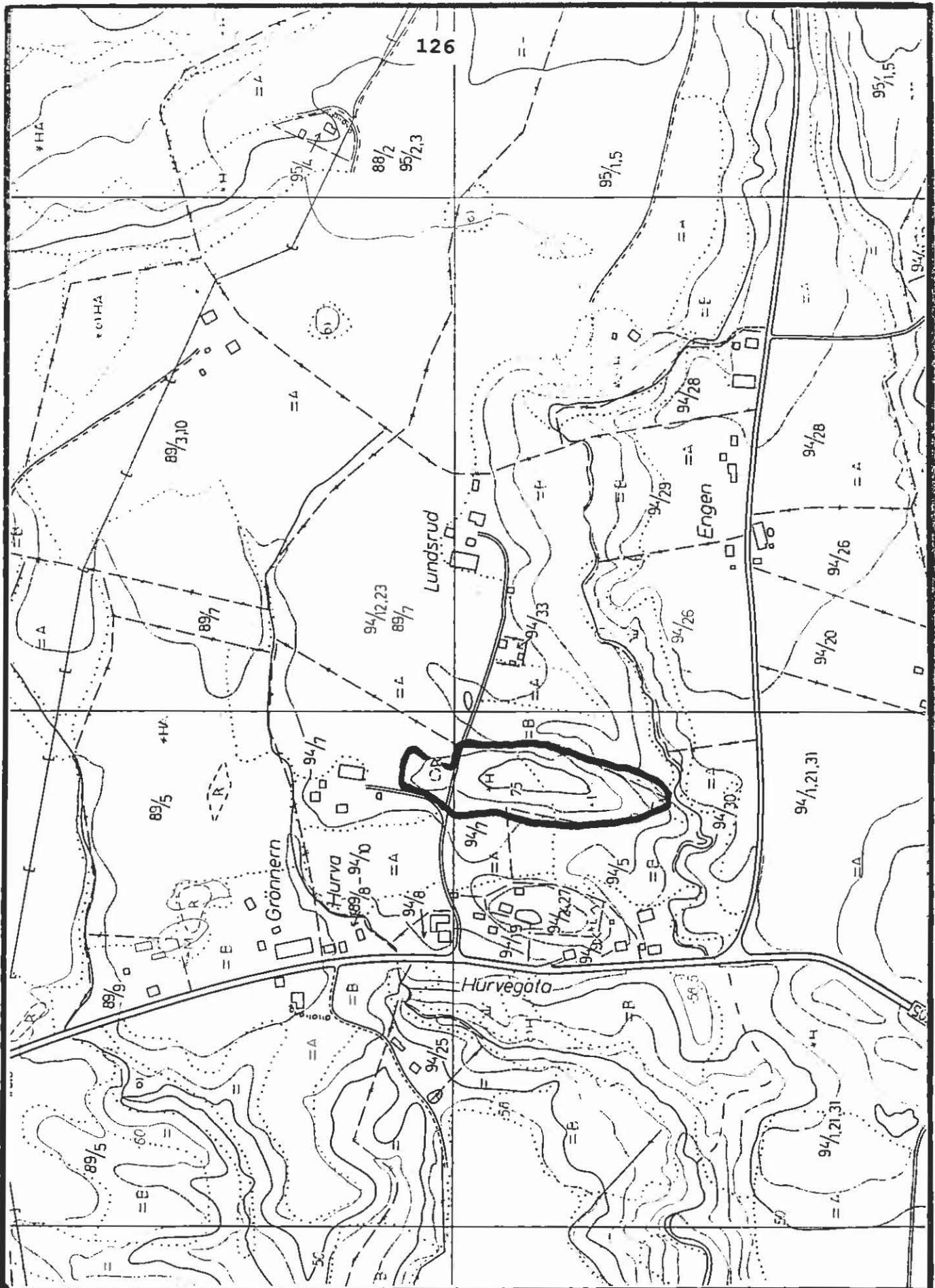
Visuelt har området stor verdi.

Bedømming:

Nærrekreasjonsverdien er svært stor. I nordenden av området ligger en gravhaug. Flere fuglekasser hengt opp, som tyder på at fuglelivet er relativt er rikt. Lokaliteten er klassifisert til arealer der eventuell bebyggelse bør knyttes til og harmonere med eksisterende boliger, gruppe II.

Skjøtsel:

Hindre inngrep som kan forringe kvaliteten på lokaliteten.

LOK.NR.: 0221

MALESTOKK: 1:5000

LOK.NAVN.: LUNDSRUD

EKVIDISTANSE: 5 M

KRETS: KIRKEFJERDINGEN

AREAL: CA. 15 DAA

N

Lokalitetsnr: 0222 Eierforhold: flere
 Lokalitetsnavn: Lysakermoa Krets: Kirkefjerdings
 Område: våtmarksområde Areal: 400 da (fjære)
 Gnr./Bnr.: 92/1 93/1 94/1 ØK: CS 035-5-1

Område/objektbeskrivelse:

Lysakermoa ligger ca. 2 km sør for Eidsberg kirke. Moa ligger i enden av Djupingen, en sideevje til Glomma-vassdraget. Store sedimentære løsmaterialer fra Djupingen blir ført ned til Glomma's bredde og sedimentert. Lysakermoa er et stort våtmarksområde med store mudder-/leirbanker.

Vegetasjonen nær evjen er dominert av gråor-heggeskog. Langs elvebredden i dalsiden vokser det spredt løvskog. Vegetasjonen i selve Djupingen er beskrevet som egen lokalitet (se lok.nr.: 0219).

I utløpet av Djupingen ligger det et beiteområde. Vegetasjonen er relativt rik her, spesielt på ugrasplanter; stornesle, geiterams og bringebær (HAGA 1985).

Nåværende og tidligere bruk:

Tidligere har områdene langs Glomma vært benyttet til beiteområder. Utløpet til Djupingen fungerer som beiteområde i dag. Et parti sør for Lysaker blir benyttet til hestebeite. I samme område ligger det et lite granplantefelt.

Lysakermoa er fra tidligere tider og er i dag en viktig hekke- og rasteplass for flere fuglearter.

Tilstand/objektstandard:

Svært god.

Nytteverdi:

Kulturlandskap og naturvitenskapelig verdi. Den sentrale beliggenheten i Østfold kan bli et viktig område i undervisningsøyemed.

Andre merknader:

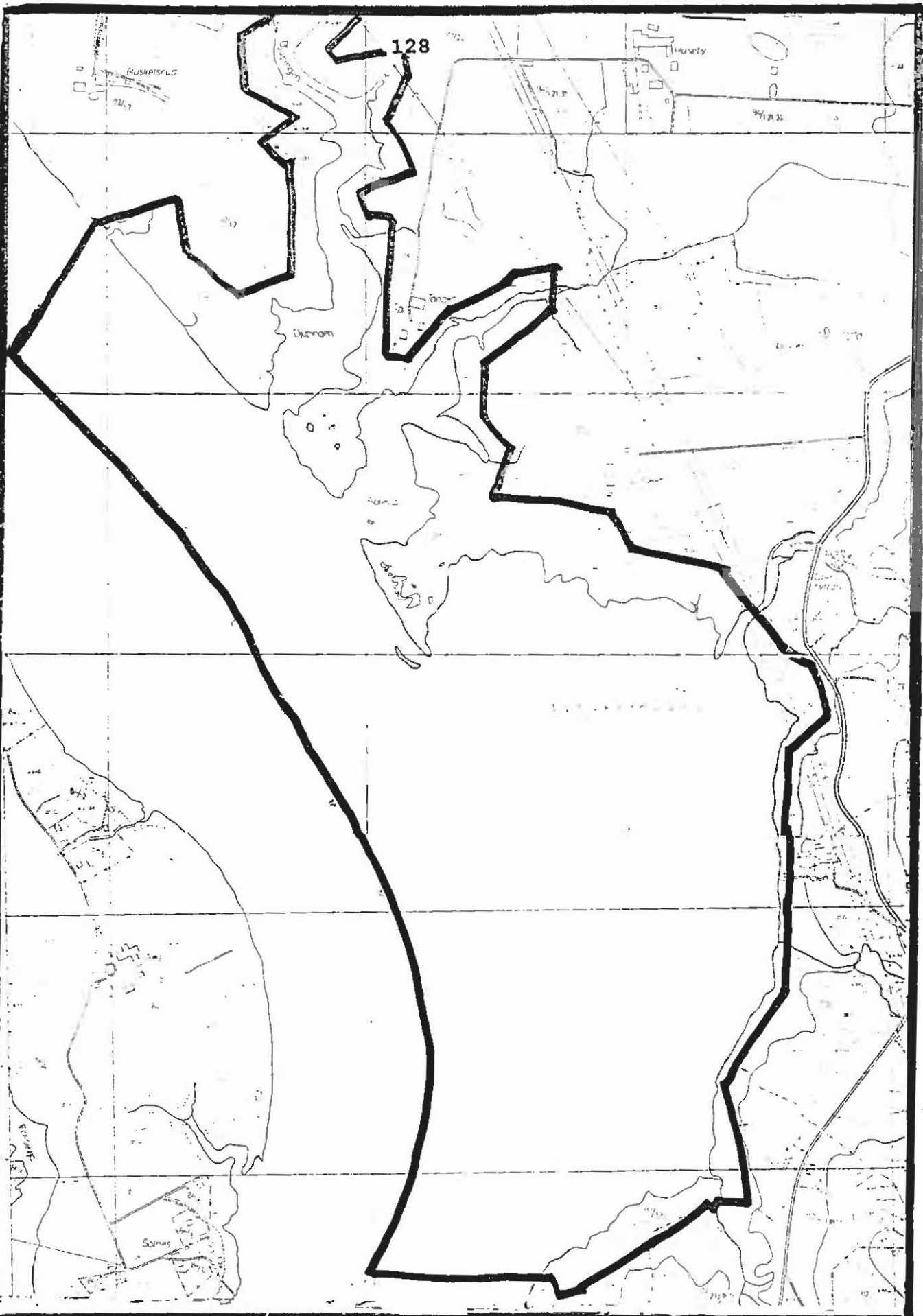
For mere eksakte data henvises til forslag til våtmarksplan for Østfold, utgitt 1986. Lysakermoa er foreslått vernet som naturreservat. Saken er inne til behandling i DN.

Bedømming:

Lysakermoa er en svært viktig raste- og hekkeplass, samt overvintringsted for flere fuglearter. Moa rommer viktige biotoper i flora og faunalivet. Naturvitenskapelig har området stor verdi. Lokaliteten er vurdert til gruppe I.

Skjøtsel:

Vernereglene regulerer både ferdsel og tiltak innenfor reservatet. Som hovedregel vil alle tiltak som kan redusere verneverdiene være forbudt.

LOK.NR.: 0222

LOK.NAVN.: LYSAKERMOA

KRETS: KIRKEFJERDINGEN

MÅLESTOKK:

AREAL:

CA. 400 DAA

N

Lokalitetsnr: 0223 Eierforhold: S.J. Lund
Lokalitetsnavn: Engen øvre Krets: Kirkefjerdingen
Område: gårdsdam Areal:
Gnr./Bnr.: 94/28 ØK: CS 036-5-4

Område/objektbeskrivelse:

Engen ligger ca. 1 km sørøst for Eidsberg stasjon. Gården ligger like ved vegen som fører fylkesvegen og Eidsberg stasjon sammen. Gården er omkranset av dyrka mark på alle kanter. Veger og beiteområder grenser inn til området.

Nord for vegen ligger en liten andedam. Et andehus og skåler med vann til endene er plassert ved andedammen. Dammen er inngjerdet.

Nåværende og tidligere bruk:

Ut fra ØK 1983 har det ikke vært noen dam på Engen tidligere. I dag benyttes dammen til andedam og brannbrønn.

Tilstand/objektstandard:

Svært god.

Nytteverdi:

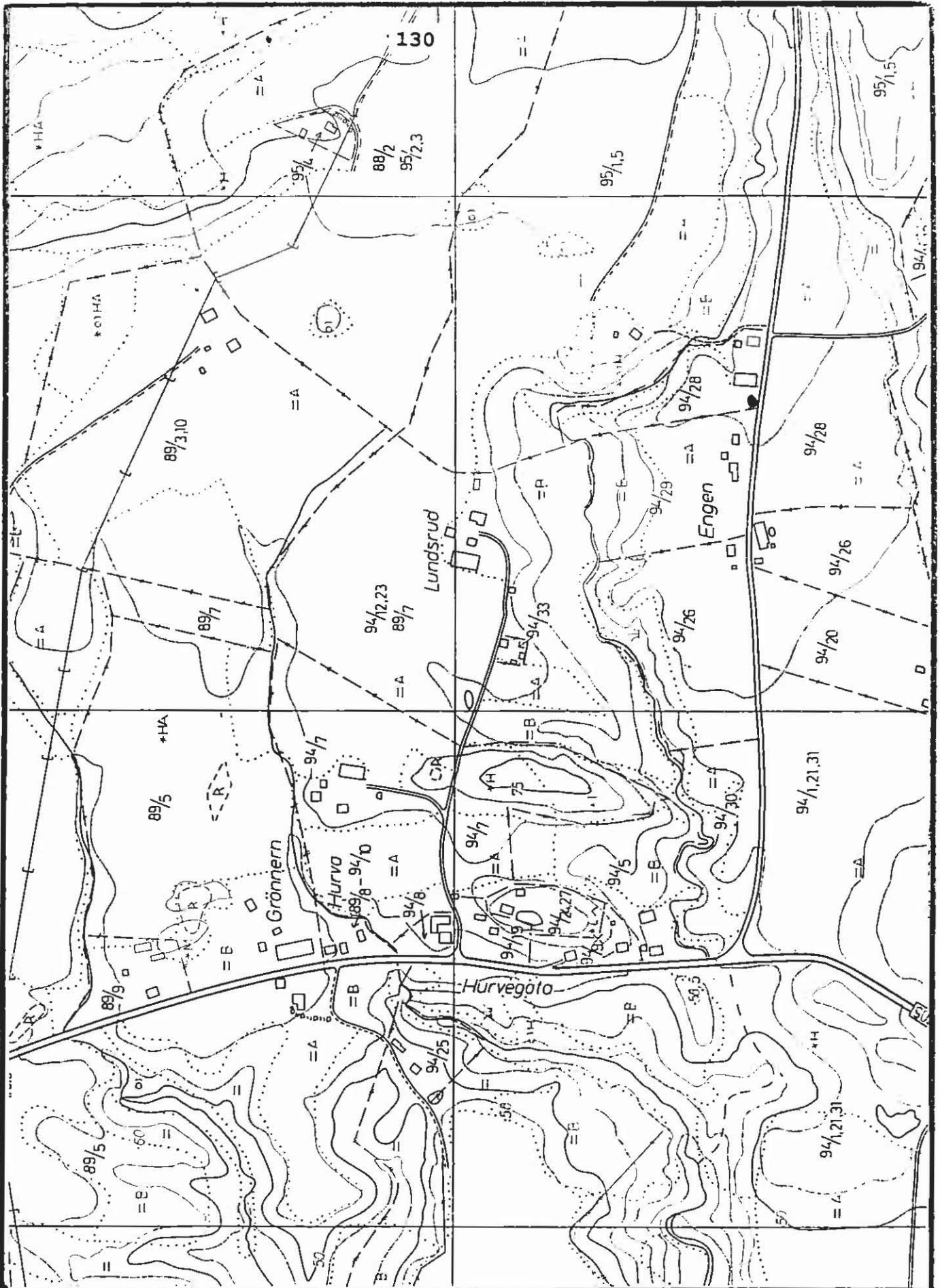
Kulturlandskapselement, andedam, undervisningsøyemed og biotop for flora og fauna (vanninsekter).

Bedømming:

Gruppe I, arealer med svært høy kvalitet. Gårdsdammer er svært viktige biotoper for planter og dyr.

Skjøtsel:

Fortsette drifta som andedam og opprettholde openheten i dammen.

LOK.NR.: 0223

MALESTOKK: 1:5000

LOK.NAVN.: ENGEN

EKVIDISTANSE: 5 M

KRETS: KIRKEFJERDINGEN

N

Lokalitetsnr:	0224	Eierfohold:	K. Lillebæk
Lokalitetsnavn:	Kleven	Krets:	Kirkefjerdingen
Område:	beiteområde	Areal:	58,5 daa
Gnr./Bnr.:	95/1,5,	ØK:	CS 036-5-4

Område/objektbeskrivelse:

Området ligger ca. 1 km sør for Eidsberg kirke. Partiet ligger i flere felt langs vegen, både nord og sør for vegen.

Beiteområdene er i hovedsak avgrenset av dyrka mark på alle kanter. Områdene ligger i dalsidene ned mot bekken på lokaliteten. Vegetasjonen langs bekken er sporadisk.

Nåværende og tidligere bruk:

Områdene blir i dag benyttet til hestebeite.

Tilstand/objektstandard:

Bra.

Nytteverdi:

Hestebeite, kulturlandskap.

Andre merknader:

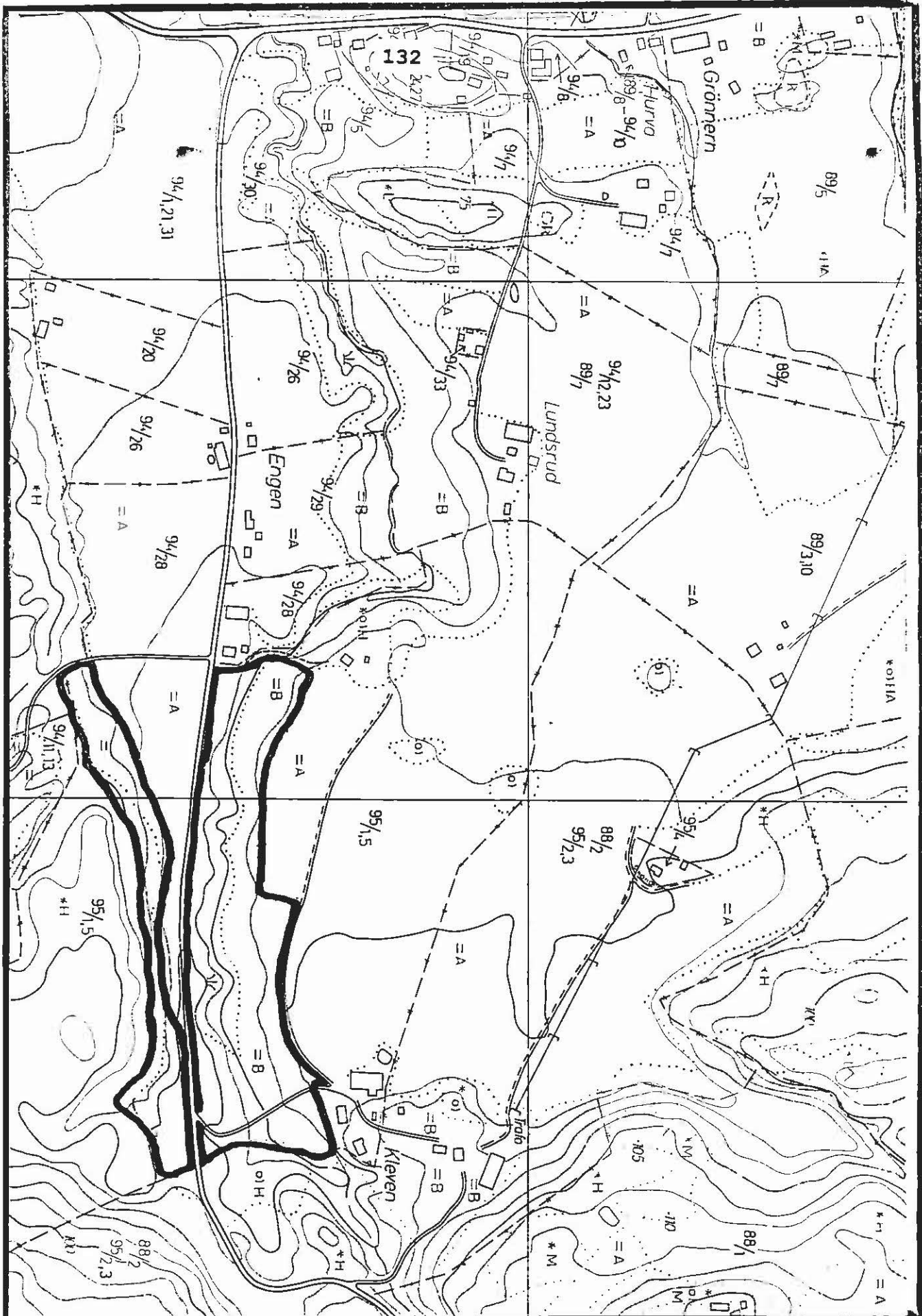
Bekken sør for vegen er delvis lukket.

Bedømming:

Området er klassifisert til arealer av middels høy kvalitet, gruppe II. Lokaliteten har verdi som hestebeite.

Skjøtsel:

Fortsatt beite.

LOK.NR.: 0224

MÅLESTOKK: 1:5000

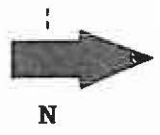
LOK.NAVN.: KLEVEN

EKVIDISTANSE: 5 M

KRETS: KIRKEFJERDINGEN

AREAL:

CA. 58,5 DAA

Lokalitetsnr:	0225	Eierforhold:	R.F. og O.J. Sand
Lokalitetsnavn:	Finnestad	Krets:	Kirkefjerdingen
Område:	eik	Areal:	
Gnr./Bnr.:	87/1	ØK:	CT 036-5-3

Område/objektbeskrivelse:

Finnestad ligger ca. 1 km sørøst for Eidsberg stasjon. Landskapet rundt gården er småkupert. Langs gårdsvegen til gården vokser det rester etter en lauvtreallé. Kastanjetrær vokser spredt på tunet. Restene etter en hekk rundt hovedbygningen er få. Øst for bygningen ligger en brønn.

Sør for hovedhuset i kanten av hagen står en stor gammel eik. Alderen er rundt 120 år (PERS.MED. SAND).

Nåværende og tidligere bruk:

Treet er et berikende kulturlandskapselement i et lite hageanlegg. Tuntrær er et varemerke på gården.

Tilstand/objektstandard:

God.

Nytteverdi:

Kulturlandskapselement, undervisningsøyemed og biotop for planter og dyr. Branndammen fungerer som drikkevannskilde til dyra.

Andre merknader:

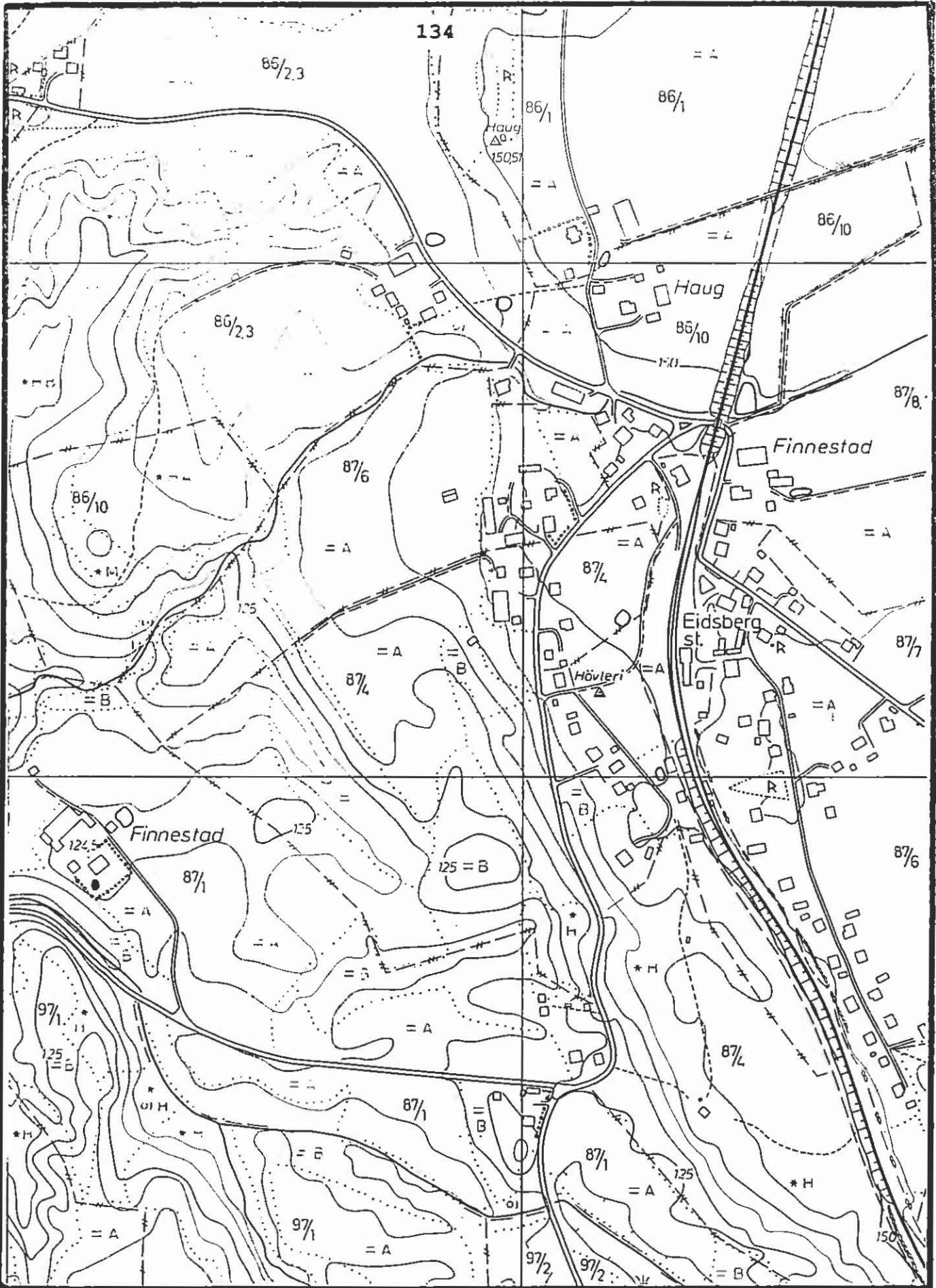
Kviger går på beitearealene øst for gården.

Bedømming:

Lokaliteten er klassifisert til arealer av middels verdi, gruppe II.

Skjøtsel:

Treet bør støttes og eventuelt klippes. Planting av ny hekk kan være aktuelt. Deler av alléen bør beplantes.

LOK.NR.: 0225

MÅLESTOKK: 1:5000

LOK.NAVN.: FINNSTAD

EKVIDISTANSE: 5 M

KRETS: KIRKEFJERDINGEN

Lokalitetsnr: 0226 Eierforhold: Privat, staten
 Lokalitetsnavn: Eidsberg Krets: Kirkefjerdings
 stasjonsområde
 Område: Tettsted, hekk. Areal:
 hageanlegg skog
 Gnr./Bnr.: flere ØK: CT 036-5-3

Område/objektbeskrivelse:

Eidsberg stasjon ligger ca. 4 km. sør for Mysen sentrum. Tettstedet ved Eidsberg stasjon strekker seg nordover og sørover langs jernbanelinjen. Den eldste bebyggelsen ligger på vestsiden av jernbanestasjonen. I dette området er det flere hekker av bartrær og annet treslag. Hekkene ved Haug gård bør nevnes i denne forbindelse. I hekken som vender ned mot vegen til stasjonen er det plassert en liten hageport av tre. Ellers vokser gamle kastanje- og lønnetrær i grupper og som enkeltelementer i hagen. I den nordre hagen vokser en gammel apal der stammen er hul. Flere rester av gamle alleer forekommer også langs hovedvegene ved Eidsberg stasjon.

Vest for vegen til Finnstad gård ligger et par gamle beiteområder der suksesjonen er i gang. I kanten av beiteområdet som ligger nærmest vegen står en gammel fin eik.

På vestsiden av jernbanelinjen vokser det en liten skog som er relativt uberørt med et rikt dyreliv. I kanten av skogen fører det en veg inntil et bolighus.

På øst- og vestsiden av jernbanelinja ligger det et steingjerde langs linjen.

Nåværende og tidligere bruk:

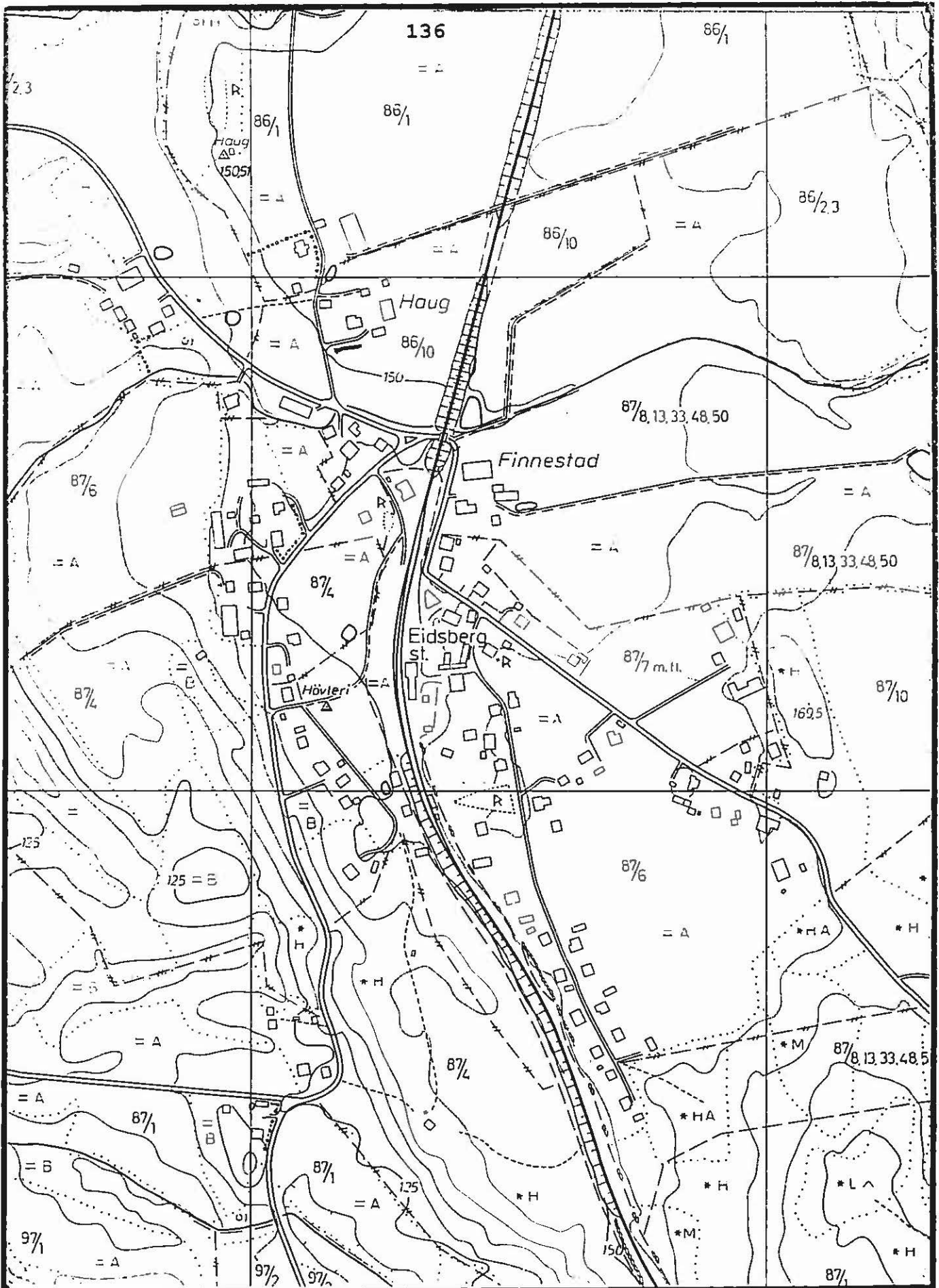
NSB's østre linje ble åpnet i 1882. I 1930 kom det 6 nye holdeplasser, deriblant Eidsberg stasjon. Bygningen ved stasjonen er fra 1882 (SEFRAK). Det vokste etterhvert opp et samfunn rundt stasjonsområdet. Eidsberg stasjon var tidligere et viktig handels- og reisesenter. I dag er stasjonen nedlagt som stasjonsområde, men enkelte tog stopper ved Eidsberg. Stasjonsområder er fremdeles et punkt som knytter tettstedet sammen. Flere hageanlegg og frukthager finnes fremdeles.

Tilstand/objektstandard:

Relativt god.

Nytteverdi:

Kulturhistorie og kulturlandskap. Flere viktige kulturlandskapselementer på tettstedet; hultrær, hekker, beitearealer, gravhauger, steingjerder og gårdsdammer. Enkelte av objektene er viktige biotoper for flora og fauna. Et lite skogsområde ved stasjonen fungerer som et viktig

LOK.NR.: 10226

MALESTOKK: 1:5000

LOK.NAVN.: EIDSBERG ST.OMR.

EKVIDISTANSE: 5 M

KRETS: KIRKEFJERDINGEN

rekreasjonsområde for beboere ved tettstedet, samt viktig biotop og ferdselsvei for planter og dyr.

Andre merknader:

Nærmere beskrivelse av bygningene foreligger i SEFRAK-registreringen.

Hare, hakkespett og småfugl ble observert i skogen. Steingjerdet langs linjen ble bygd i forbindelse med byggingen av NSB's østre linje gjennom Østfold. Lignende gjerder forekommer flere steder langs linjen (sporadisk).

Bedømming:

Lokaliteten rommer en rekke elementer i kulturlandskapet. De historiske verdiene er store. Området er vurdert til arealer der det bør være mulig med utbygging, knyttet til eksisterende bebyggelse, gruppe III.

Skjøtsel:

Helheten rundt tettstedet bør beholdes. Hekker og alléer som er på vei ut bør plantes til på nytt. Skogen bør beholdes og ikke utsettes for inngrep som kan forringe dens verdi.

Fig. 25. Stasjonsbygningene ved Eidsberg stasjon.

Fig. 26. I forbindelse med byggingen av NSB's Østre linje ble det ryddet bort flere steingjerder som i dag fungerer som positive visuelle trekk i landskapet og viktige biotoper for planter og dyr.

Lokalitetsnr:	0227	Eierforhold:	S. Gammelsrud T.Klemmensrud
Lokalitetsnavn:	Gammelsrud	Krets:	Kirkefjerdingsgen
Område:	beiteområde	Areal:	ca. 16 daa
Gnr./Bnr.:	94/16,17 94/14,15	ØK:	CS 035-5-1

Område/objektbeskrivelse:

Gammelsrud ligger i bygda Krotoland, ca. 1 km sørvest for Eidsberg stasjon. Gården er i nord, øst og sør avgrenset av dyrka mark. I vest grenser gården til beitearealer i enden av en liten ravinedal. Vest for beiteområdet ligger Klemmensrud gård. Beiteintensiteten varierer på lokaliteten.

Nåværende og tidligere bruk:

Tidligere funksjon har vært beite. Beiteområdet har ligget brakk en tid.

Tilstand/objektstandard:

Relativt god.

Nytteverdi:

Kulturlandskap, undervisningsøyemed.

Andre merknader:

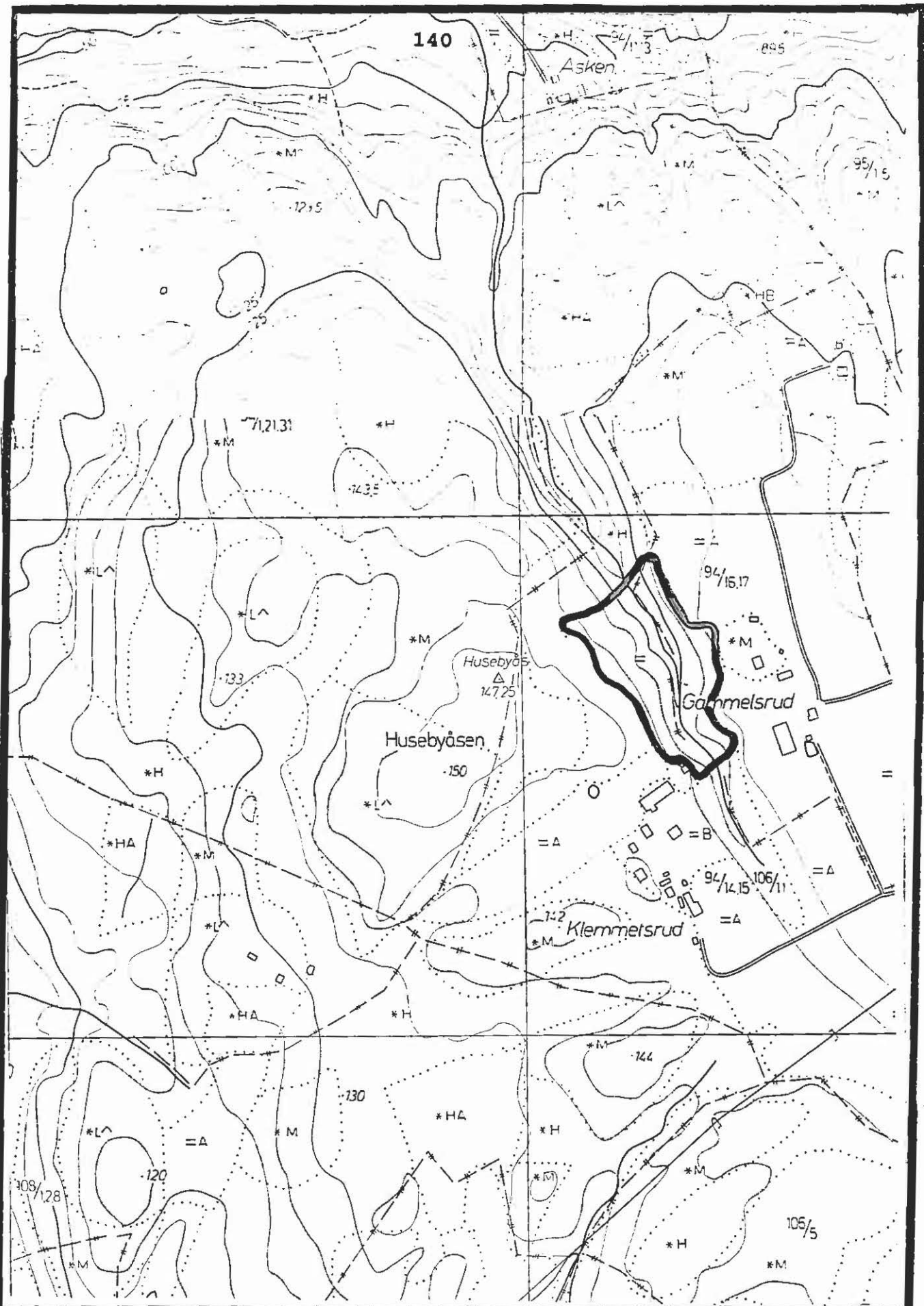
Krotoland var tidligere preget av flere husmannsplasser. I dag er flere av disse plassene slått sammen til gårder. Krotoland er ellers dominert av skog og dyrkingsarealer. Terrenget er relativt flatt midt i bygda.

Bedømming:

Ut fra kulturlandskap og beitearealer i bygda er lokaliteten vurdert til gruppe II.

Skjøtsel:

Forsatt beite. Rydding av krattvegetasjon.

LOK.NR.: 0227

MÅLESTOKK: 1:5000

LOK.NAVN.: GAMMELSRUD

EKVIDISTANSE: 5 M

KRETS: KIRKEFJERDINGEN

AREAL: CA. 16 DAA

Lokalitetsnr:	0228	Eierforhold:	Pettersen
Lokalitetsnavn:	Fykerud	Krets:	Kirkefjerdings
Område:	steingjerde, gammel veg	Areal:	
Gnr./Bnr.:	107/2	ØK:	CT 035-5-2

Område/objektbeskrivelse:

Lokaliteten ligger ca. 1,5 km sørvest for Eidsberg stasjon. I bakkant av lokaliteten dominerer blandingsskog. I vestkanten av denne skogen på grensen til dyrka mark ligger det et gammelt steingjerde.

I nordenden av steingjerdet ligger en gammel hytte. I sørenden går en eldre veg inn i skogen.

Nåværende og tidligere bruk:

Tidligere bruk har vært rydningsrøys eller eiendomsgrense. Vegen er sannsynligvis en tidligere ferdselsvei mellom gårdene i distriktet.

Området ligger brakk i dag. Lokaliteten ligger i kanten av skogarealer som blir benyttet til nærrekreasjon.

Tilstand/objektstandard:

Relativt god.

Nytteverdi:

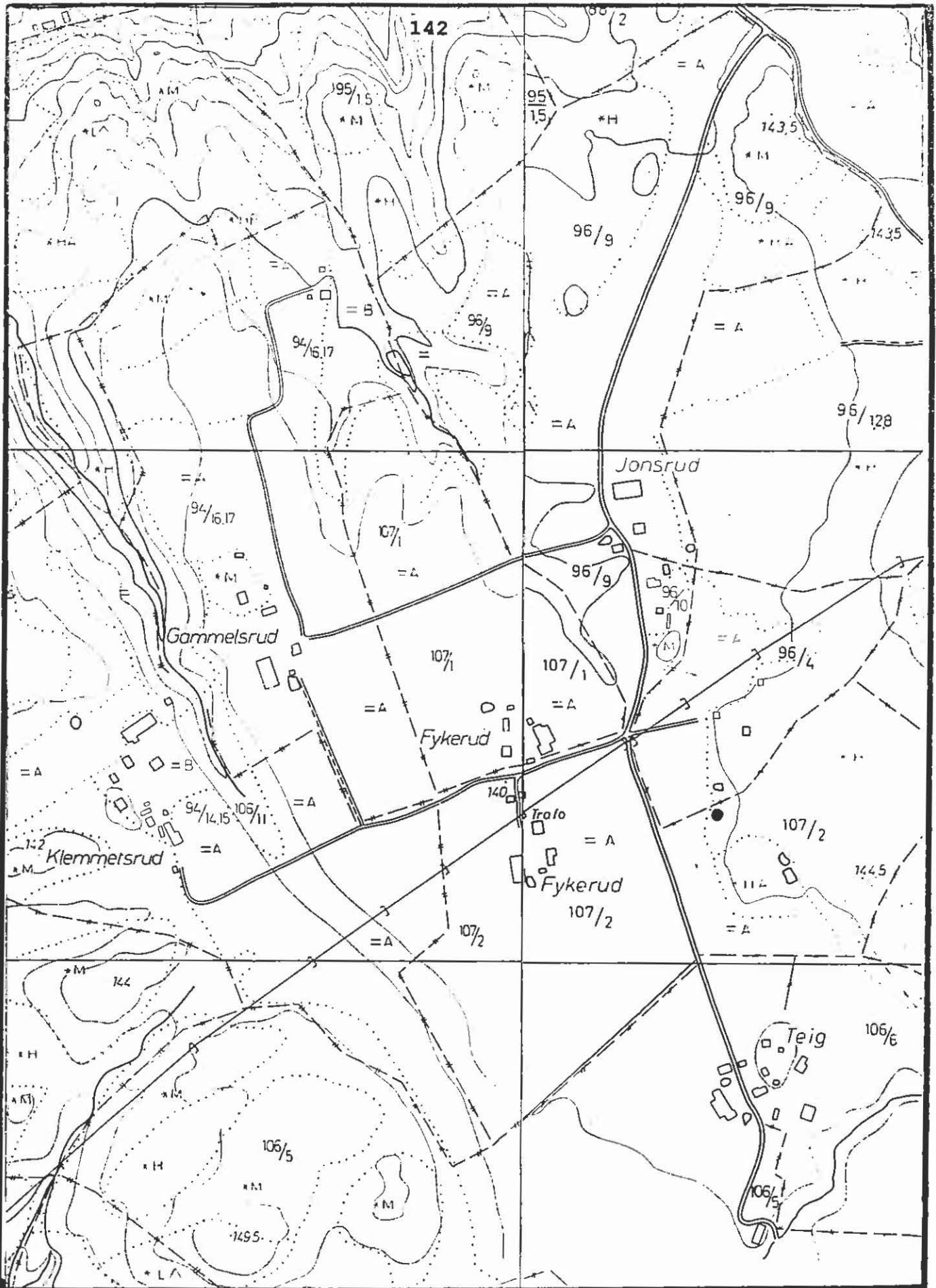
Kulturlandskap og undervisningsøyemed. Slike steingjerder er også svært viktige biotoper for planter og dyr, spesielt mikroskopiske insekter.

Bedømming:

Gruppe I. Grunnen til at lokaliteten er klassifisert til gruppe I er at slike steingjerder er viktige biotoper for planter og dyr (spesielt insekter) i kulturlandskapet. De fungerer ofte som overvintringssteder og ferdsels- og spredningsveger for flora og fauna.

Skjøtsel:

Hindre inngrep som kan forringe kvaliteten på lokaliteten.

LOK.NR.: 0228

MALESTOKK: 1:5000

LOK.NAVN.: FYKERUD

EKVIDISTANSE: 5 M

KRETS: KIRKEFJERDINGEN

Lokalitetsnr:	0229	Eierforhold:	E.O. Tokerud
Lokalitetsnavn:	Tokerud	Krets:	Kirkefjerdings
Område:	beitemark	Areal:	ca. 5,5 daa
Gnr./Bnr.:	97/2	ØK:	CT 035-5-3

Område/objektbeskrivelse:

Tokerud ligger 2 km sørøst for Eidsberg stasjon. Hagemarken er i øst og sør avgrenset av dyrka mark. Nord og vest for lokaliteten grenser området til henholdsvis blandingskog og gården.

Lokaliteten heller i sørvestlig retning. Midt i beiteområdet står et par bjørketrær. På det høyeste partiet på beitet i tilknytning til gården står en stor fin eik.

Nåværende og tidligere bruk:

Beitemark.

Tilstand/objektstandard:

God.

Nytteverdi:

Kulturlandskap, trærne er biotop for planter og dyr.

Andre merknader:**Bedømming:**

Lokaliteten ligger i et område som har vært utsatt for store planeringer. Slike beitemarker og kulturlandskapselementer er derfor viktig å bevare i nevnte miljøer. Lokaliteten er vurdert til arealer av middels verdi, gruppe II.

Skjøtsel:

Fortsatt beite.

Lokalitetsnr:	0230	Eierforhold:	J. Fundingsrud
Lokalitetsnavn:	Fundingsrud	Krets:	Kirkefjerdingsgen
Område:	Dam med hestebeite	Areal:	ca. 3,5 daa
Gnr./Bnr.:	100/1,6	ØK:	CT 035-5-2

Områdebeskrivelse:

Fundingsrud ligger ca. 2 km sør for Eidsberg stasjon. Langs vegen til Vesterby ligger en relativt ung dam med tilhørende beite.

I øst er dammen avgrenset av vegen. Sør, vest og nord for dammen dominerer dyrka mark. Beitemarkene var godt nedbeitet.

Nåværende og tidligere bruk:

Dammen er 20 år gammel. I dag benyttes området til beite for hest og delvis for geiter.

Tilstand:

God.

Nytteverdi:

Kulturlandskap med geiter og hest på beite. Branndam.

Andre merknader:

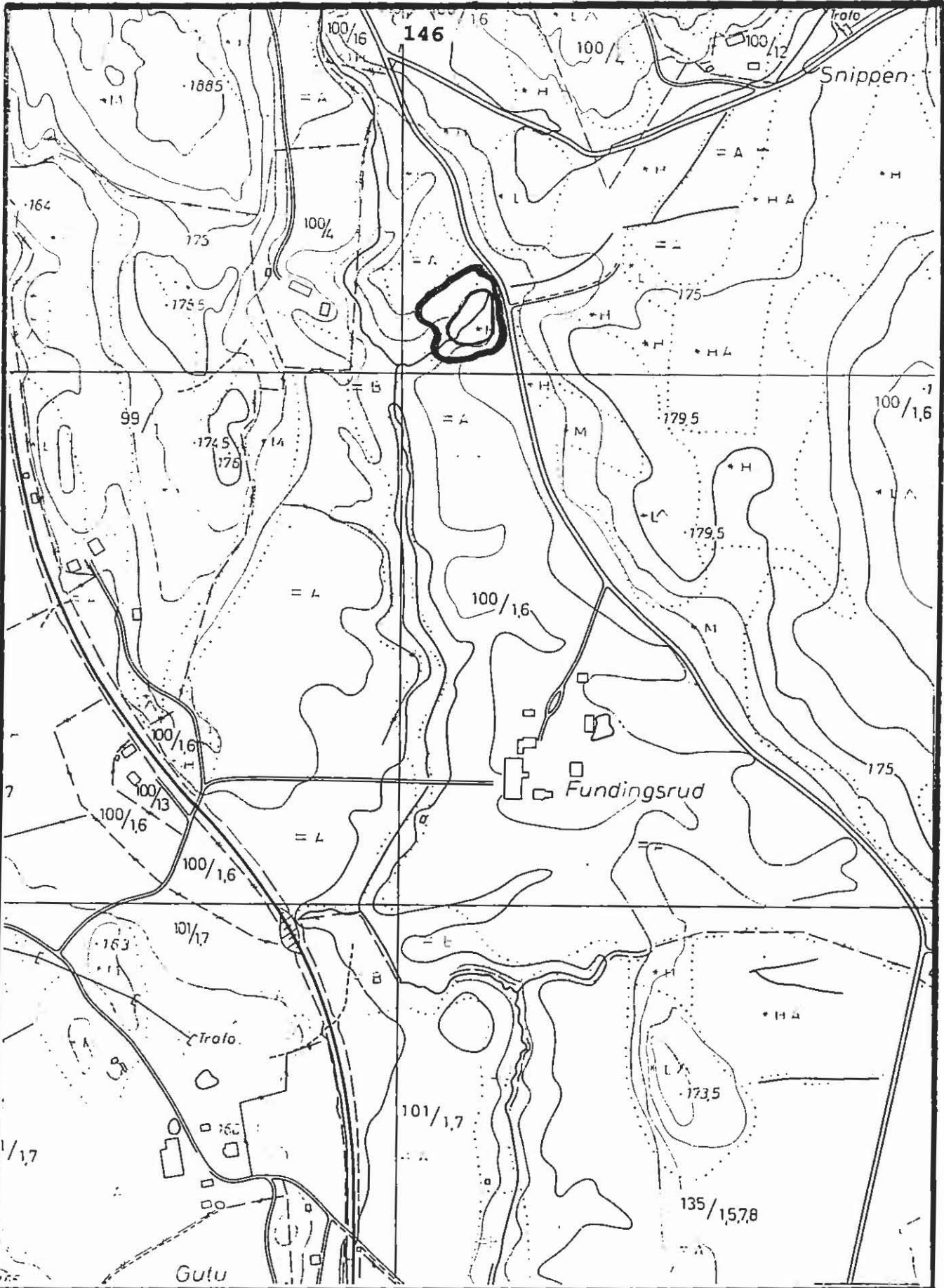
Geiter på beite er svært sjelden i Østfold. I Eidsberg er det ikke registrert andre områder som benyttes til geiter.

Bedømming:

Lokaliteten har verdi som beiteareal og branndam, og er vurdert til gruppe II, arealer av middels verdi.

Skjøtsel:

Fortsatt beite.

LOK.NR.: 0230

MALESTOKK: 1:5000

LOK.NAVN.: FUNDINGSRUD

EKVIDISTANSE: 5 M

KRETS: KIRKEFJERDINGEN

AREAL: CA. 3,5 DAA

Lokalitetsnr:	0231	Eierforhold:	K. Brattås
Lokalitetsnavn:	Brattås	Krets:	Kirkefjordingen
Område:	ravine	Areal:	ca. 112 daa
Gnr./Bnr.:	112/4	ØK:	CS 035-5-3

Objekt/områdebeskrivelse:

Brattås ligger midt i Fiskerbygda, ca. 5 km fra Eidsberg kirke. Området heller relativt sterk mot vest, med en blandingskog i bakkant.

Mot vest er området avgrenset av veien gjennom bygda og i nord av dyrka mark. I sør grenser området til skogen.

Beitemarkene er skilt i to av en vei som fører opp til gården. Det nordligste partiet er svært karakteristisk utformet. Ravinepreget kommer svært tydelig fram i det omtalte feltet.

Nåværende og tidligere bruk:

Tidligere allsidig dyrebeite, nå bare hestebeite.

Tilstand/objektstandard:

Svært god standard på landskapskvalitetene. På det vestlige partiet har den naturlige suksesjonen startet, med et økt treoppslag. Vegetasjonen viser tegn på at markene har vært utsatt for svak N-gjødsling. Øvrige områder i Fiskerbygda er planert.

Nytteverdi:

Aktuell i forskning- og undervisningsøyemed. Et skoleeksempel når det gjelder kvartærgeologiske former på ravinebakker.

Andre merknader:

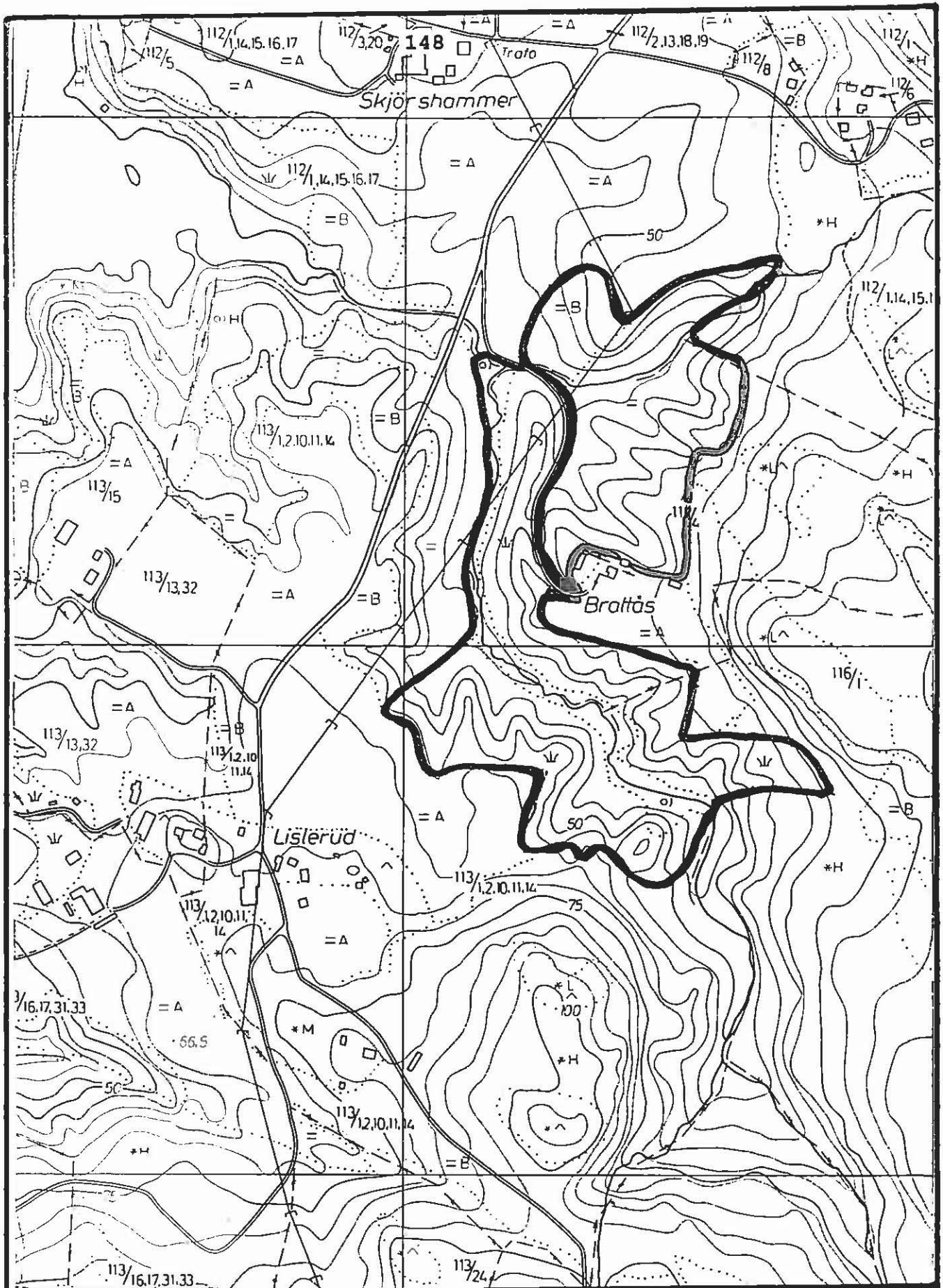
Det nordligste beite utmerker seg. Mulighetene for rester etter naturlig hevda beitemarker er til stede. Vegetasjonen bør undersøkes nærmere med hensyn på nevnte kvaliteter.

Bedømming:

Området har store kvartærgeologiske verdier. Inngrep som kan endre landskapskarakteren bør ikke forkomme. Lokaliteten er klassifisert til gruppe I.

Skjøtsel:

Fortsatt beite. Gjødsling med kunstgjødsel bør ikke forekomme. Krattvegetasjon bør ryddes.

LOK.NR.: 0231

MÅLESTOKK: 1:5000

LOK.NAVN.: BRATTÅS

EKVIDISTANSE: 5 M

KRETS: KIRKEFJERDINGEN

AREAL: CA. 112 DAA

Lokalitetsnr:	0232	Eierforhold:	K.M. Tutturen
Lokalitetsnavn:	Tutturen	Krets:	Kirkefjerdings
Område:	åkerholme beite	Areal:	ca. 5,5 daa
Gnr./Bnr.:	102/1	ØK:	CT 035-5-21

Område/objektbeskrivelse:

Tutturen ligger ca. 9 km sørvest for Eidsberg stasjon, langs hovedvegen. Åkerholmene ligger midt på et stort jorde. Den sørligste og største holmen er et beiteområde.

Området er relativt åpent. Løvskog vokser spredt på kollen.

Nåværende og tidligere bruk:

Beiteområde fra tidligere tider. Lokaliteten blir i dag benyttet til beite for kviger og hest.

Tilstand/objektstandard:

God.

Nytteverdi:

Kulturlandskap, kulturhistorie og fungerende beitearealer.

Andre merknader:

Det er planer om å knytte de to åkerholmene til hverandre. Grunneieren er innstilt på å drive med husdyr og om mulig utvide beiteområdet, ved å ta i bruk brakke beiteområder.

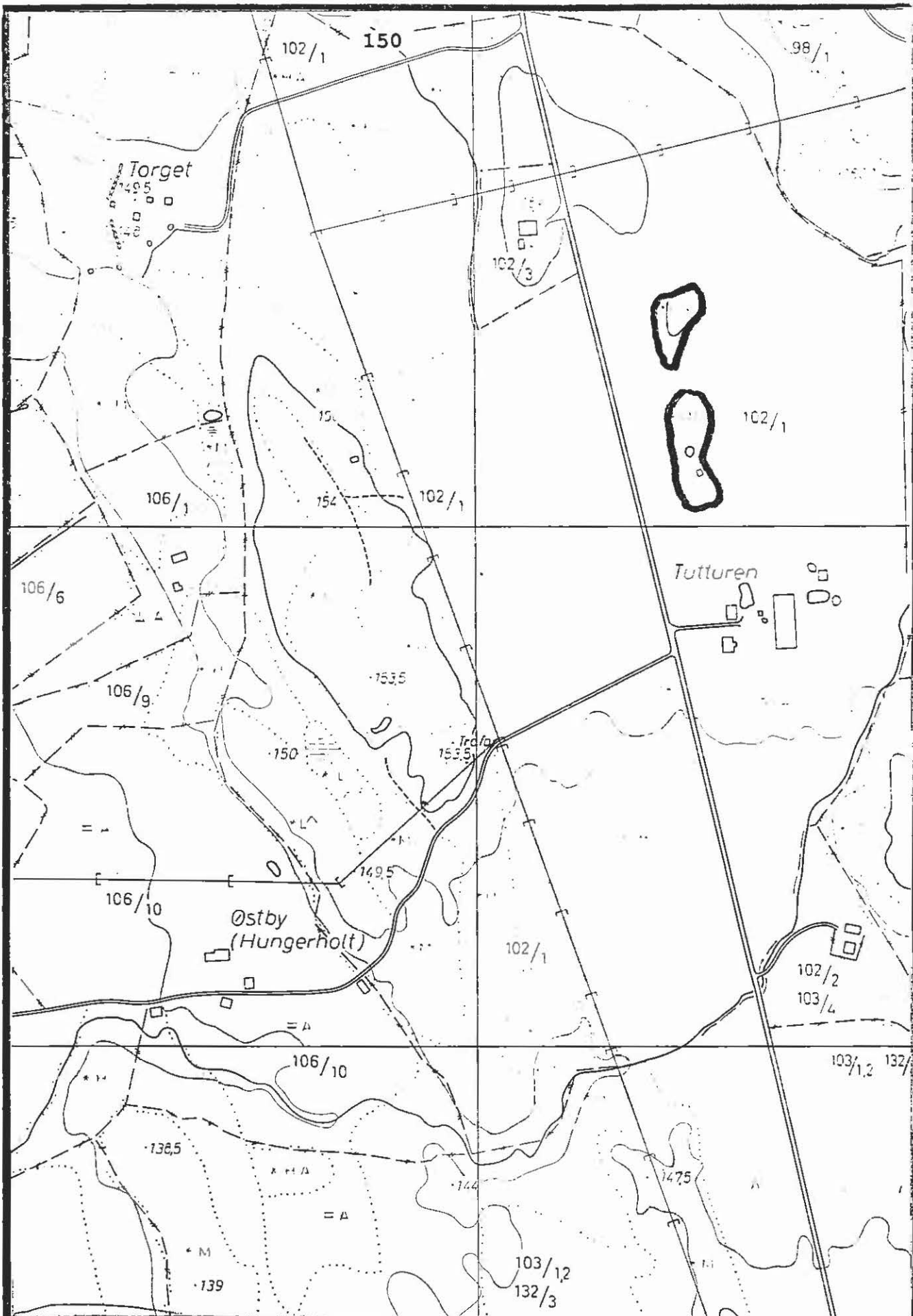
Bølgende struktur i jorda i et område ved elva kan ha sammenheng med vekstskifte (PERS.MED. TUTTUREN). Lokaliteten bør befares nærmere.

Bedømming:

Lokaliteten er klassifisert til arealer av middels verdi, gruppe II.

Skjøtsel:

Fortsatt beite, unngå N-gjødsling.

LOK.NR.: 0232

MALESTOKK: 1:5000

LOK.NAVN.: TUTTUREN

EKVIDISTANSE: 5 M

KRETS: KIRKEFJERDINGEN

AREAL: CA. 5,5 DAA

